

Heempraatje
Terugblik op 50 jaar Soetendaelle

J. De Booser en H. Doms

2021

Woord Vooraf

De retrospectieve *Vijftig jaar Heemkring Soetendaelle* beperkt zich tot de geschiedenis en de activiteiten van de Heemkring als onderdeel van Soetendaelle VZW.

In het jubileumjaar 2021 willen we stilstaan bij het vele heemkundige werk, bij de interessante contacten, de leerrijke uitstappen en voordrachten, de redactie en uitgave van publicaties. We kozen voor een chronologische structuur. De periode 1971 tot en met 1996 werd eertijds geschreven door wijlen Jos de Booser, een van de stichtende leden en voorzitter van de VZW. De periode 1997 tot 2021 is geschreven door Hilde Doms, momenteel secretaris van de Heemkring. Voor de foto's konden we rekenen op Hedwig Vertonghen. Laatstgenoemde en Hendrik Thomas waren correctoren.

Vijftig jaren van heemkundige vlijt kunnen niet verteld worden in een paar pagina's. Toch staan we versteld van de omvang van deze brochure, want het gaat ten slotte om een samenwerking van vrijwilligers die hun tijd benutten voor belangloze inzet.

Niet enkel de vrijwillige inzet van het bestuur en de leden van de Kring zijn belangrijk. Ook het gemeentebestuur heeft onze vereniging altijd gesteund. Dat heeft onder andere te maken met de statuten waarin vastgelegd is dat de Heemkring een pluralistische opvatting heeft, maar van ambtswege de schepen van cultuur in de Heemkring opneemt. Die toewijzing is altijd daadwerkelijk opgevolgd: door betrokkenheid en aanwezigheid bij activiteiten, positieve ingesteldheid tegenover vrijwilligerswerk, logistieke steun, de toelage voor de installatie van een rolarchief in het August De Boeckhuis in 2020 alsook de toewijzing van een vergaderlokaal zodat er voor bezoekers wekelijks o.a. genealogisch opzoekwerk mogelijk is.

Heemkring Soetendaelle is 'het geheugen van Merchtem'. We zijn trots om dit een halve eeuw gesteund te hebben. Veel lees- en herinneringsplezier.

Inleiding: Soetendaelle

Soetendaelle VZW bestaat in 2021 vijftig jaar. De stichtingsakte verscheen in het Staatsblad van 18 februari 1971 en bekrachtigde officieel het bestaan van de VZW. Die bestond toen uit drie geledingen: Groenkomitee, Heemkring en Kunstkring.

Hoewel deze brochure enkel de geschiedenis van de Heemkring verhaalt, willen we vooraf de ontstaansgeschiedenis van de drie geledingen of kringen van Soetendaelle beknopt situeren.

Groenkomitee

In de 21ste eeuw vragen jongeren over heel de wereld aandacht voor het klimaat; denken we maar aan 'Youth for Climate'. Dat is geen uniek historisch feit, want al in de jaren '70 ontstonden her en der verenigingen die zich inzetten voor natuurbehoud. Dat gebeurde door o.a. boomplantacties, de studie van de plaatselijke fauna en flora, het afdwingen van waterzuiveringsprojecten, verantwoord en selectief omgaan met huisvuil, afvalverwerking...

Merchtem volgde die trend. In april 1970 startte het Groenkomitee met twee afdelingen. In Merchtem onder het voorzitterschap van Désiré Selleslagh trokken Michel Lievens (secretaris), Frans De Baerdemaeker, Ghislaine en Moniek De Brandt, Albert De Koninck, Constant Droesbeke, Pol Feytens, Hermans Gillis en Albert Keirens de kar. In Peizegem met Frans Heyvaert als voorzitter, droegen Marie-Jeanne De Velder (secretaris), Hugo De Backer, Jan De Block en J. De Vogelaer het leefmilieu een warm hart toe. De algemene coördinatie was in de handen van Frans Van der Cammen. Désiré Selleslag nam de functie van penningmeester op. Zo ontstond het eerste luik van Soetendaelle, weliswaar nog niet onder die benaming.

Heemkring en Kunstkring

Tijdens de restauratiewerken van de parochiekerk O.L.V. ter Noodt in Merchtem in 1969 stortte een deel van de kerk in. Dit rampzalige voorval veroorzaakte grote verslagenheid. Een aantal mensen uit de parochie die de heemkundige en artistieke waarde van de inboedel genegen was, ging onmiddellijk aan de slag: en bracht die in veiligheid, inventariseerde ze en vond oplossingen voor restauratie. De schilderijen van G. De Crayer, de polychrome beelden ... werden dankzij de inzet van Désiré Selleslagh, Jan Heuninckx en Frans Van der Cammen zodoende gered voor de toekomst.

In Merchtem groeide het besef dat wat er zovele jaren eeuwen geleden was opgebouwd best als erfenis werd geconserveerd en doorgegeven aan de toekomstige generaties. En zo ontstonden de twee andere luiken van Soetendaelle namelijk Heemkring en Kunstkring; evenmin nog niet onder die benaming.

Soetendaelle VZW

Mensen leven niet op een eiland. Integendeel, ze ontmoeten elkaar, spreken over hun bezorgdheden en komen tot het besef dat er gezamenlijk initiatieven genomen kunnen worden. Dat gebeurde daadwerkelijk in de jaren '70. Leden van het Groenkomitee, de Heemkring en de Kunstkringen beseften dat gebouwen voor het nageslacht bewaard moesten blijven, liefst geïntegreerd in een natuurlijk landschap dat niet verstoord mocht worden. Ze beseften dat de kunstschaten in die gebouwen een eeuwigheidswaarde hadden en misschien zelfs de aanzet konden zijn voor jonge kunstenaars, die eveneens recht hebben op waardering. Zo ontstond de VZW, als vereniging met rechtspersoonlijkheid, die kon handelen, bezitten en die blijvend was.

De stichtingsakte was klaar op 27 januari 1971. De stichtende leden waren: Jos de Booser, Constant Droesbeke, Pol Feytens, Jan Heuninkx, Michel Lievens, Désiré Selleslagh, Frans Van der Cammen en Marie Van Moeseke. Er volgden vergaderingen en die verliepen in een gezellige sfeer in de woning van een van de stichters. Frans Van der Cammen werd gekozen tot voorzitter en bleef in die functie tot aan zijn overlijden in 1986. Na de vergadering van 17 november 1987 werd Jos de Booser aangeduid als voorzitter en op 12 maart 2009 nam Louis Vanderstraeten dat mandaat over.

De keuze van de naam Soetendaelle gaat terug tot een vrije vertaling uit het Latijn. 'Vallum Laetitia' betekent 'dal der vreugde' of 'zoete vallei' en daarin vonden de stichtende leden een verwijzing naar het oude gebied waarin Merchtem (Martines, Martinas) zich bevindt.

De vzw, kreeg – behalve een naam – ook een betekenisvol logo. De verwevenheid van de drie geleidingen werd herkenbaar gemaakt door de eerste letters van de toenmalige drie kringen G(roenkomitee), H(eemkring) en K(unstkring) op te nemen.

Heemkring

De twee kringen van de huidige vzw (Heemkring en Kunstkring) hebben in 2018 de noodzaak voor een vernieuwd logo aangevoeld. Er werd daarvoor zelfs een wedstrijd uitgeschreven onder de slogan 'Soetendaelle zoekt een nieuw logo'. Met succes, want maar liefst acht ontwerpers zonden een ontwerp in: vijf uit Merchtem en telkens een deelnemer uit Asse, Vilvoorde en Malderen.

Een vijfkoppige jury koos uiteindelijk unaniem voor het ontwerp van Jeroen Goossens omwille van de originaliteit en de eigentijdsheid. En inderdaad, wie goed toekijkt, herkent in het ontwerp een opvallende letter S en die bestaat uit drie delen: een klassieke oude C, een

moderne strakke C en een stevige sokkel die beide C's ondersteunt. De klassieke letter C verwijst naar het erfgoed, artistiek en bouwkundig, de moderne C verwijst de kunstvormen van vandaag en de derde laag kan, mits een kwartslag draai in wijzerzin, als K van Kunst gelezen worden. Dit is in een notendop de verantwoording van de ontwerper zelf. Met de keuze van het nieuwe logo werden verleden en heden kunstzinnig vervat voor de toekomst

We zijn aan het einde van een inleiding waarin de ontstaansgeschiedenis van de Heemkring geschetst is, maar tot nu toe is nog geen hommage gebracht aan de persoon die meer dan veertig jaar lang de beleidslijnen van de Heemkring uitzette. Pol Feytens is vier decennia lang voorzitter geweest. Hij, samen met zijn echtgenote Maria Van Moeseke, die de rol van archivaris opnam en ook secretaris, Raf Asselman en penningmeester, Rik Geeroms hebben de vereniging gedragen en gedegen uitgebouwd. Wat dat precies inhield, wordt in de volgende bladzijden chronologisch geschetst.

Vijftig jaar Heemkring 1971- 2021

Deel 1 De eerste 25 jaar

Jos de Booser

1971

Op 27 en 28 november 1971 organiseerde Heemkring Soetendaelle voor het eerst een tentoonstelling van merkwaardige en kunstzinnige voorwerpen uit de kerk Onze-Lieve-Vrouw-ter-Noodt te Merchtem. De voorwerpen kwamen uit persoonlijke verzamelingen en uit het gemeentelijk archief. Een bijhorende brochure gaf toelichting aan de bezoekers. Een receptie met streekbieren en 'ballekens' (uit de Merchtemse folklore) zorgde voor de ludieke sfeer.

In hetzelfde jaar sloot de Heemkring aan bij het Verbond voor Heemkunde en werd op 14 maart lid van de Gouw Vlaams-Brabant.

1972

In februari 1972 nam de jonge Heemkring de organisatie op zich van de Gouwdag in de Abdij van Grimbergen.

In samenwerking met het Davidsfonds organiseerde Raf Asselman een voetzoektocht en op 16 april 1972 werd het Hellepad ingewandeld. De wandelzoektocht startte met een optreden van het Dameskoor Crescendo en eindigde met de uitreiking van de prijzen in de zaal van de Broederschool van Sint-Donatus.

1973

Op 24 juni was er de inwandeling van het Hoboschpad. Hier was de attractie het optreden van de Koutermolendansgroep.

In oktober 1973 vond in samenwerking met het August De Boeckfonds, het Davidsfonds en het Gemeentebestuur een viering August De Boeck plaats. Die kwam er naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van de Muziekacademie August De Boeck. Voor deze gelegenheid werd een brochure uitgegeven over leven en werk van de toondichter.

1974

Het Kouterpad werd officieel geopend met een wandeling op 9 juni. Als startanimatie waren er de Merchtemse Steltenlopers.

In november 1974 organiseerde Heemkring Soetendaelle een unieke tentoonstelling over oude ambachten, verwant met de brouwersbedrijvigheid. Opnieuw werd een geïllustreerde brochure uitgegeven die een degelijke inwijding was in de wereld van bier brouwen, kuipen, klompen en gareelmakerij.

1975

De Heemkring werkte in 1975 mee aan het boek van Frans De Neve. Het werk verzamelde linsneden van de kerken uit de dekenij Opwijk-Merchtem en de historische toelichting was samengesteld door de Kring.

Op 15 en 16 november verleenden leden van de Kring hun medewerking aan een hobbytentoonstelling van het Davidsfonds over stambomen en kwartierstaten.

1976

In dit jaar werd er druk gewerkt achter de schermen aan een gedenkboek over Juul De Winde, dichter-soldaat uit Wereldoorlog I. Veel tijd ging naar interview, opzoekwerk in archieven, doornemen van documenten.

1977

Het *Juul De Winde-gedenkboek* rolde van de pers in juni. De uitgave hing samen met de 40ste verjaardag van de overbrenging van het stoffelijk overschot naar de IJzercrypte en de Jubileumviering van de 50ste IJzerbedevaart. Het boek kwam tot stand onder de algemene leiding van Frans Van der Cammen en een werkgroep bestaande uit: Raf Asselman, Jos. De Booser, Pol Feytens, Marie-Paule Van der Cammen en Désiré Selleslagh. De druk en de uitgave werden verzorgd door Uitgeverij Lannoo in Tielt.

In hetzelfde jaar was er onder impuls van de familie Feytens en Raf Asselman en in samenwerking met de Heemkring een diamontage over Merchtem van 1895 tot 1925. Deze activiteit kon rekenen op grote belangstelling: alvast op de première op 4 november in de

feestzaal van de Lagere Meisjesschool en nadien op 11 november in het Sint-Donatusinstituut.

Naar aanleiding van de 40ste verjaardag van het overlijden van toondichter August De Boeck verleende de Kring in december 1977 medewerking aan de postzegeltentoonstelling met uitgave van een postzegel van August De Boeck. Heel wat leden van de Heemkring waren ook filatelist en voelden zich in hun nopjes met deze nieuwe aanwinst in hun postzegelverzameling.

1978

‘100 Jaar Spoorlijn Dendermonde – Asse’ werd gevierd op 30 september en dat ging niet ongezien voorbij. Er was een tentoonstelling in het station van Merchtem en die kreeg een officieel tintje door de aanwezigheid van toenmalig Minister van Verkeerswezen, Jos Chabert.

Heel veel aandacht ging in 1978 naar de inventarisatie en studie van de Merchtemse *Kappellekens* en de *Geschiedenis van O.L.V. ter Noodt*. Daarnaast kwam er een voorstudie van toekomstige uitgaven over de kippenteelt in Merchtem, landbouwwerktuigen en straatnamen. De pennen werden dus gescherpt. De kring ‘Graafschap Jette’ organiseerde in de Abtswoning Dieleghem een tentoonstelling over ‘Brussel voor 400, Romeinse aanwezigheid te Brussel en omgeving’. Een bezoek van de heemkringleden sloot het werkjaar af.

1979

Op voorstel van de gemeente werden in 1979 een aantal straatnamen aangepast en gewijzigd en voorzien van verklarende teksten met historische toelichting; Kamiel Baeyens, Fred Vandenbossche, Jos de Booser, Désiré Selleslagh, Frans Van der Cammen en Louis Vanderstraeten maakten er werk van.

1980

Op 21 juni 1980 werd het Pensopad in Peizegem ingewandeld. De bestaande wandelpaden werden beschreven in afzonderlijke brochures en werden daarnaast ook opgenomen in een globale uitgave. Beide kwamen er op initiatief van de Heemkring. Door een samenwerking met het “Groenkomitee” kon ook informatie over fauna en flora opgenomen worden. Het geschilderde bord met bewegwijzering dat de wandelaar aan de start vond, was dan weer een realisatie van de Kunstkring. Alles wel beschouwd was dit initiatief een voorbeeld van complementaire samenwerking van de Kringen.

1981

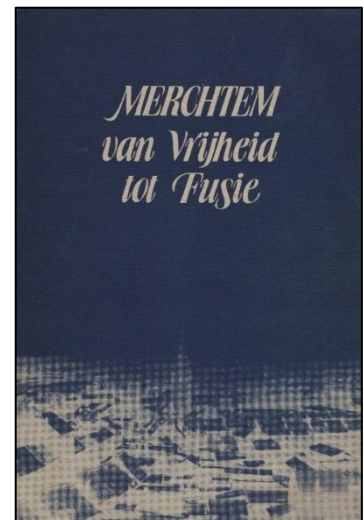
Een uitgave *150 jaar Kleuter- en Lager Onderwijs Merchtem* door Raf Asselman en aansluitend een evocatieve tentoonstelling op 8 oktober 1981, met de medewerking van broeder Gaston Boel en Christiane Biesemans en de familie Feytens waren toonaangevend voor onze Heemkring.

Om het nuttige en het aangename met elkaar te verzoenen bezocht een delegatie van de Heemkring het Romeins-Germaans Museum in Keulen.

1982

De uitgave van het boek *Merchtem van Vrijheid tot Fusie* was in 1982 een van de hoogtepunten in de kronieken van onze Kring. De publicatie kwam tot stand naar aanleiding van de opening van het nieuwe gemeentehuis van Merchtem. Volgende auteurs verleenden hun medewerking: Raf Asselman, broeder Gaston Boel, Jos en Etienne Meskens - de Booser, Gaston De Brandt, Ghislaine Leirens, Fred Vandenbossche, Frans Van der Cammen, Pol en Maria Feytens - Van Moeseke. De coördinator was Leo Bormans.

Het gemeentelijk archief en archiefphoto's werden bij deze gelegenheid tentoongesteld.

In de Raadzaal van het Gemeentehuis prijkte het Schepenzegel, in hout gebeiteld door Gaston De Brandt en geschonken aan de gemeente. Door toedoen van Leo Bormans konden de bezoekers in de raadzaal de wapenschilden bewonderen van de belangrijkste adellijke families die in het verleden een rol hebben gespeeld in de geschiedenis van Merchtem. Ze werden ontworpen door studenten van het Sint-Lucasinstituut in Brussel.

In datzelfde jaar schilderde Frans Van der Cammen voor de eerste tentoonstelling over August De Boeck, een expressief portret van de toondichter en als aanvulling op de wandelpaden werd een overzichtelijke kleurrijke kaart uitgebracht met de voornaamste gebouwen van de fusiegemeente Merchtem. Beide werken waren een kunstzinnige bijdrage voor de Raadzaal van het Gemeentehuis. In de schepenzaal hingen de foto's van de burgemeesters vanaf 1830 tot op heden. Deze' realisatie danken wij aan Frans Feytens.

Eveneens in 1982 werken Ghislaine Van Cappellen-Leirens en broeder Gaston Boel samen voor de tentoonstelling '20 jaar O.C.M.W. Merchtem'.

1983

1982 was een druk jaar geweest. Het hoge aantal activiteiten slopte veel energie op. Desalniettemin bleef de Kring in 1983 niet op haar lauweren rusten. Ze organiseerde een boeiende lezing en nodigde daarvoor Charles Léva uit. Zijn voordracht en diavoorstelling behandelde luchtfotografie en geofysische prospectie in de archeologie. Luchtfotografisch onderzoek is namelijk een archeologische prospectiemethode waarbij een groot aantal tot voorheen onbekende archeologische sites kan worden ontdekt. Even terzijde: Charles Léva was de eerste die in ons land aan archeologische luchtfotografie deed. Hij begon ermee in de jaren zestig van de vorige eeuw en financierde alles zelf. In de periode 1960 tot 2001 maakte hij ongeveer 40.000 luchtfoto's in België. Na zijn overlijden kocht het Waalse Gewest het volledige archief op.

1984

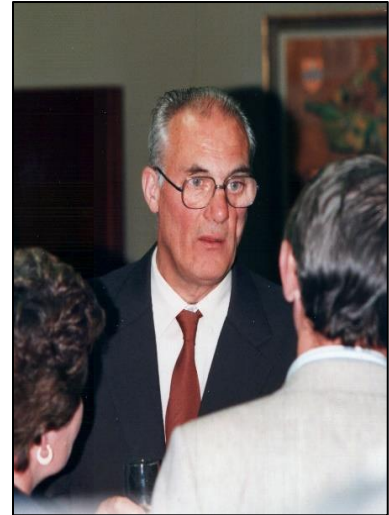
De familie Sacré bracht dit jaar de heruitgave uit van het boek *Geschiedenis der Gemeente Merchtem* van de hand van hun voorvader Maurits Sacré. Gelijktijdig met het verschijnen van het boek was er een evocatieve tentoonstelling op 24 en 25 maart in samenwerking met de Heemkring waarin vooral de verdiensten van deze heemkundige benadrukt werd.

Op 1 april stelde de Heemkring al haar uitgaven en brochures voor tijdens de 'Eerste Volks- en Heemkundige Boekenbeurs voor Vlaanderen' in Dendermonde.

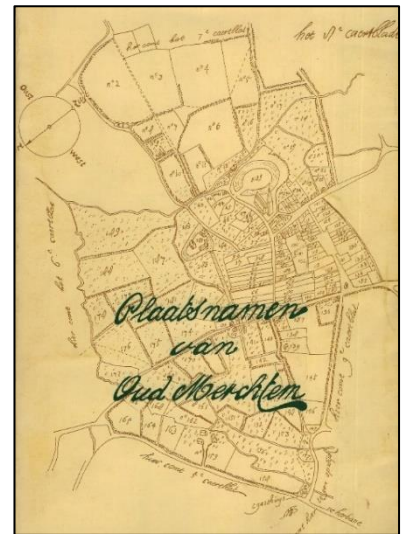
De Heemkring werkt ook mee aan de tweede reeks verklarende straatnaamborden van de gemeente.

1985

Voor Fons Biesemans was 1985 persoonlijk succesvol jaar want zijn boek *Plaatsnamen van Oud-Merchtem* was klaar en werd uitgebracht. Tegelijk omkaderde op 17 mei een informatieve tentoonstelling over toponiemen deze publicatie. Bij die gelegenheid was de gastspreker professor Frans Claes, SJ. Hij was de geschikte persoon want niet enkel was hij doctorandus, maar ook medewerker aan het 'Woordenboek Nederlands' (editie Verschueren), hoofdredacteur van het synoniemenwoordenboek *'Het juiste woord'* (editie Brouwers), en voorzitter van de heemkundige vereniging Oost-Brabant - een opdracht die hij gedurende een aantal jaren ter harte nam.

In oktober nam de Heemkring deel aan de tweede 'Volks- en Heemkundige Boekenbeurs voor Vlaanderen'. Ditmaal vond ze plaats in Geraardsbergen.

1986

15 Jaar Soetendaelle werd in 1986 een hele week lang met luister gevierd o.m. met een retrospectieve tentoonstelling waarbij de drie Kringen – Groenkomitee, Heemkring en Kunstkring - hun specifieke activiteiten voorstelden. Door ziekte van de voorzitter van de V.Z.W. Soetendaelle werden de gelegenheidstoespraken bij de openingsreceptie gehouden door Pol Feytens en Jos de Booser.

Behalve haar medewerking aan de retrospectieve tentoonstelling stelde de Heemkring een nieuw thema voor nl. een studie over de Merchtemse *Kip en Eend*, rijkelijk geïllustreerd met oude foto's van de plaatselijke kippenteelt.

Een diamontage over 'Oud Merchtem' en een spreekbeurt 'Klim in je stamboom' door gastspreker, Jos Laporte, eertijds algemeen ondervoorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, een organisatie die genealogisch onderzoek bevordert voor amateur-heemkundigen. De diamontage en de lezing vormden het specifiek programma van de Heemkring tijdens de viering van haar vijftienjarig bestaan. Algemene verantwoordelijkheid en organisatie van het lustrum waren in de handen van Pol Feytens, Maria Van Moeseke en Jos de Booser. Laatstgenoemde stelde een brochure samen over *15 Jaar Soetendaelle: creatieve en actieve aanwezigheid*. De voorliggende jaarverslagen zijn afkomstig uit deze publicatie.

1987

1987 was het jaar van de tweede herdenking in Merchtem van August De Boeck en dit 50 jaar na zijn overlijden. Voor die gelegenheid was een brochure-catalogus voorzien, samengesteld door Frank Teirlinck in samenwerking met de Heemkring. Frank Teirlinck was eminent kenner van het leven en het werk van de toondichter en samen met de pianist Jozef De Beenhouwer medeauteur van de monografie 'August De Boeck (1865-1937) componist (uitgave van de gemeente Merchtem). Ter gelegenheid van deze tweede feestelijkheid voor August De Boeck, werd eveneens de Merchtemse dichter-luitenant en IJzersymbol van de Vlaamse Beweging, Juul De Winde gehuldigd tijdens de tentoonstelling.

1988

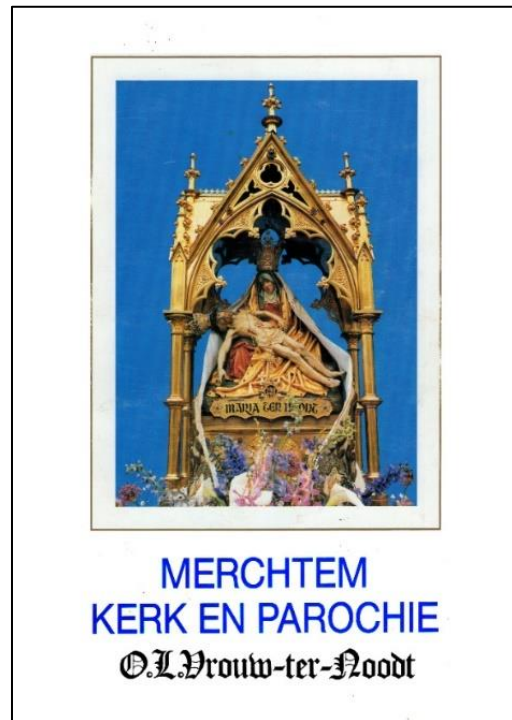
In 1988 legden Frans Feytens en Maria Van Moeseke de ontmanteling van de tabaksfabriek Verelst vast in een fotoreportage. Dit materiaal kreeg - met vermelding van herkomst - een plaats in het Tabaksmuseum in Wervik.

De Heemkringen van de Gouw Vlaams-Brabant waren in 1988 opnieuw te gast in Merchtem voor de Gouwdag. Thematisch stond die in het teken van restauratie. Een geleid bezoek aan de in restauratie zijnde kerk met toelichting van de voorzitter van de Heemkring, Pol Feytens vulde de voormiddag. In de namiddag vond een wandeltocht plaats tijdens dewelke Fons Biesemans met de genodigden de grenzen van de Vrijheid Merchtem volgde. Dit Vrijheidspad focuste op de plaatselijke geschiedenis en werd officieel ingewandeld in 1988. Een bewegwijzerd bord aan de startplaats (Markt van Merchtem) en een begeleidende brochure waren het werk van Fons Biesemans in samenwerking met Leo Bormans, Jos de Booser, Pol en Maria Feytens-Van Moeseke en Hedwig Vertonghen.

1989

Augustus 1989 was een nieuwe mijlpaal voor onze Heemkring met de uitgave van het boek *Kerk en Parochie Onze-Lieve-Vrouw ter Noodt* als speciale editie bij de ingebruikname van de parochiekerk na de restauratiewerken. Dit werk dat de geschiedenis van de parochiekerk door de eeuwen heen schetste, was rijkelijk voorzien van archief- en fotomateriaal. Het bracht ook de verschillende restauratiefasen in beeld. Pol Feytens was de algemeen coördinator en medeauteur van de uitgave. De overige auteurs waren: Raf Asselman, Jos de Booser, Rik Geeroms, Fred Vandenbossche, Maria Van Moeseke. Voor de technische en deskundige medewerking kon gerekend worden op Fons Biesemans, Frans Feytens, Hugo Keirens, Desiré Selleslagh, Hedwig Vertonghen, architecte Mariella Selleslagh en ingenieur Emiel Asselman.

Voor deze publicatie werd de Heemkring in 1990 gelauwerd door de plaatselijke pers met 'De Gouden Klakson'. Deze onderscheiding werd elk jaar uitgereikt aan een verdienstelijke vereniging. De Heemkring werd ook ontvangen door het gemeentebestuur voor deze bijdrage aan de plaatselijke geschiedenis.

1990

De verzorgde en rijk gedocumenteerde kijk- en leesbrochure *100 Jaar Toneellevens in Merchtem 1890 – 1990* kwam uit de pen van Christiane Biesemans. Ze kon hierbij rekenen op samenwerking met een werkgroep o.l.v. Louis Van Ransbeeck, Gaston De Brandt, Leo Bormans en Hedwig Vertonghen.

Een waaier aan archiefmateriaal en toneelattributen aangeleverd door de plaatselijke toneelkringen, zorgden voor de aangepaste omkadering bij de presentatie van de publicatie.

Van Christiane Biesemans, die niet alleen actief was in Heemkring, maar zich ook zeer verdienstelijk opstelde in de Kunstkring "Werkgroep Poëzie" namen wij met waardering en dankbaarheid afscheid bij haar overlijden op 4 juli 1990. Zij heeft voor een deel de geschiedenis van de Heemkring meebepaald.

1991

Bij de viering van 20 jaar Soetendaelle werd een feestje gebouwd met de leden van de drie Kringen en hun partners. Ook het Schepencollege en de erevoorzitters van de Kringen waren uitgenodigd. Jos de Booser lichtte in een brochure 20 jaar werking toe.

In augustus van datzelfde jaar kregen de straatnaamborden een nieuw uitzicht. De Heemkring zorgde daarbij voor de historische toelichtingen. Fons Biesemans, Pol Feytens en Fred Vandenbossche verrichtten het nodige studiewerk en presenteerden hun voorstel aan de gemeente.

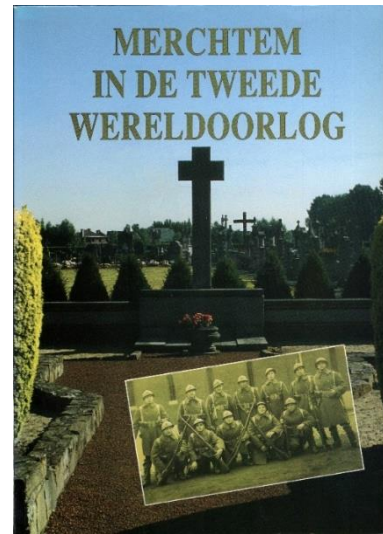
1992

Bij de tentoonstelling 'Schoolproject Reedijk en Industriële Archeologie' die liep van 6 tot en met 14 november 1992 zorgde de Heemkring voor de omkadering en hoopte op die manier de aandacht te vestigen op dit oude schoolgebouw, gelegen in de landschappelijk waardevolle site tegenover de kerkvijver en de oude banmolen. Leo Bormans, Jos de Booser, Ghislaine Leirens, Pol en Maria Feytens-Van Moeseke stoffeerden deze activiteit.

Al verschillende keren en op verschillende niveaus waren er aanvragen ingediend om dit gebouw te valoriseren en het een bestemming te geven. Het eerste memorandum dateerde van 1989 en was ondertekend door de vier voorzitters van Soetendaelle.

1993

Op 2 oktober herdacht het Verbond van de Vlaamse Oudstrijders (V.O.S.) samen met de Heemkring, de 75ste verjaardag van de dood van dichter-luitenant Juul De Winde in Westrozebeke. Aan de bloemenhulde, academische zitting en commemoratieve tentoonstelling verleende de Heemkring medewerking o.l.v. Fred Vandenbossche, secretaris van V.O.S. Merchtem. De herdenking liet een sobere en voorname indruk na.

Blijkbaar wilde de Heemkring een tijdlang vertoeven bij de herdenking van oorlogssituaties of zocht de Kring naar een eigen identiteit in de talrijke evocaties op allerlei niveaus die plaatshadden in het kader van WO II en nam dan ook de tijd om informatie te verzamelen die uiteindelijk zullen leiden tot een boek.

1995

In mei presenteerde de Heemkring een bijdrage over Wereldoorlog II in boekvorm namelijk *Merchtem in de Tweede Wereldoorlog 1940 – 1945*. Het was een degelijk werk, gebaseerd op documenten en interviews, waarmee de auteurs Louis Van Ransbeeck en Fons Biesemans een leemte vulden in de plaatselijke geschiedenis. Het auteursduo kon voor de totstandkoming van het boek rekenen op de medewerking van Hedwig Vertonghen, Werner Thomas en Pol en Maria en Frans Feytens.

1996

1996 werd een feestelijk jaar want er was de viering van 25 jaar Soetendaelle in het Gemeentehuis. In het feestjaar organiseerde Soetendaelle workshops. Voor de werkwinkel van de Heemkring 'Wegwijs in de stamboom' was er veel belangstelling.

Op zondag 28 april vond de jaarlijkse Gouwdag van het Verbond voor Heemkunde in Vlaams-Brabant plaats in de Raadzaal van het Gemeentehuis in Merchtem. De Heemkring nam de organisatie ervan hoofdzakelijk op zich. Het programma was indrukwekkend.

Gouwvoorzitter, Maurits Wynants opende de Gouwdag. Werner Thomas stelde nadien de Steltenlopers van Merchtem voor aan de hand van het thematisch gerelateerde Heempraatje van Rik Geeroms. Vervolgens was er een lezing over landelijke beroepsverenigingen door de Verbondssecretaris, Harry Van Royen. Luc Asselman, schepen van cultuur reikte nadien prijzen uit aan gedenkwaardige kringleden: Pol Feytens, Maria Van Moeseke, Jos de Booser en Désiré Selleslagh. Ze ontvingen uit erkentelijkheid van de gemeente een schotel met afbeelding van het wapenschild van Merchtem. Pol Feytens die 25 jaar voorzitter van de Heemkring was in 1996, werd gelauwerd omdat hij steeds beschikbaar was, de bezieler van heemkunde en iemand met bezielende motivatie voor zijn medewerkers. Heemkring Soetendaelle kreeg bovendien nog een andere onderscheiding: de Tweejaarlijkse Prijs voor Heemkunde 1996 omwille van 25 jaar heemkundige activiteiten.

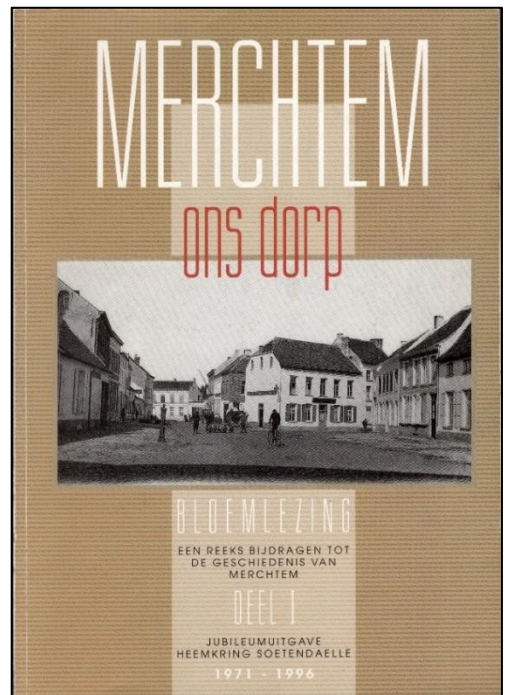
Na de academische zitting in het Gemeentehuis volgde een bezoek aan de O.L.V. ter Noodtkerk van Merchtem en in de namiddag was er een rondrit met de autobus door de gemeente. In Peizegem volgde een bezoek aan het Hof ten Houde, de Kouter en Koutermolen. Schepen van Onderwijs, Fons Heyvaert gaf toelichting aan het gezelschap over de Gemeentelijke Tuinbouwschool. Nadien kwam Brussegem aan bod met als trekpleisters: de Sint-Stefanuskerk, het kasteel Wolvendael en het 16de-eeuwse Torenhof. Het Sint-Gudulakerkje in Hamme kwam vervolgens aan bod. Fred Vandenbossche was gids voor Brussegem en Hamme. De toer werd afgerond met de verkenning van de binnenmolen – in de volksmond gekend als de molen van Collier – gelegen aan de kerkvijver van Merchtem. Het viel niet te betwijfelen: deze Gouwdag was meer dan geslaagd.

Naast de Gouwdag waren er voor de Heemkring nog andere activiteiten. Zo organiseerde de Kring een genealogische stand tijdens de tentoonstelling van Heemkring Londerzeel in het kasteel Diepensteyn.

Vier geleide bezoeken vielen eveneens op te tekenen in dit werkjaar. Begeleid door Fons Biesemans werd de Hunsberg verkend. In het najaar ging het richting Sint-Bernardusabdij in Hemiksem waarvan de laatste abt, Raphaël Seghers afkomstig was uit Merchtem. Ten derde was er een bezoek aan de tentoonstelling 'Lotingen in Merchtem 1624 – 1795' en in december wandelde de Heemkring in 'Het veranderde Brussel 1945 – 1995'. Laatstgenoemde uitstap werd afgesloten met een etentje in het Atomium.

1996 was ook een jaar waarin verschillende publicaties het licht zagen. Zo presenteerde Raf Asselman als jubileumuitgave het eerste deel van *Merchtem, ons dorp*. Andere werken die op het palmares van 1996 stonden, waren de 'Heempraatjes'. De benaming was bedacht door Raf Asselman en verwees naar onderzoek over een lokale geschiedkundige gebeurtenis of een plaatselijk figuur. De Heempraatjes werden inhoudelijk tijdens de maandelijkse vergaderingen toegelicht. Zo kwamen thematisch aan bod in

1996: *Ontstaansgeschiedenis van Merchtem* (Fons Biesemans), *Opwijkenaren vluchten naar Dendermonde* (Ghislaine Leirens) en Het onderzoek over de stamboom 'Peytier' (Ghislaine Leirens) en als laatste *Huysarmen te Merchtem ca.1350* (samengesteld door Pol Feytens en Hedwig Vertonghen).

Eerste slotbeschouwingen – 1971-1996

De jaren of maanden waarin Heemkring Soetendaelle zich minder openlijk manifesteerde, waren zeker geen perioden van gebrek aan activiteiten of navorsing, integendeel. Op die momenten werd de basis gelegd voor latere publicaties of werden gegevens verzameld waaruit een boek of brochure ontstond.

Zo waren er de maandelijks 'Heempraatjes' die in de Kring voorgesteld werden door een van de leden. Bijzonder productief op dat vlak waren: Raf Asselman, Fons Biesemans en Pol Feytens. Ook andere leden leverden af en toe een bijdrage. Die 'Heempraatjes' waren eigenlijk de bespreking van een bepaalde straat of wijk of ze waren het relaas van een anekdote uit de geschiedenis, soms waren ze het verhaal van een volksfiguur of de geschiedenis van een familie. De meeste van die 'Heempraatjes' waren ook een aanvulling bij bepaalde passages uit onze boeken of brochures. Ze konden in de werken zelf niet uitgebreid behandeld worden en nochtans waren ze belangrijk genoeg om het voorwerp uit te maken van een afzonderlijke korte studie. Deze 'Heempraatjes' zijn zo belangrijk en omvangrijk geworden, dat zij samen voldoende stof vormen voor een afzonderlijke bloemlezing. Op de websitepagina's van de Heemkring nl. www.soetendaelle.be zijn de onderwerpen van alle 'Heempraatjes' verzameld. Ze werden bovendien tijdens de maandelijks vergaderingen besproken en in kleine of grotere brochurevorm, meestal met archief- en fotomateriaal, tekeningen of kopieën van authentieke, oude teksten aan de leden bezorgd.

De maandelijks vergaderingen werden uiteraard voorgezeten door voorzitter Pol Feytens. Raf Asselman maakte plichtsbewust het verslag, waarin naast de objectieve weergave van de vergadering, ook de inventieve, ja zelfs humoristische beschouwingen niet ontbraken. Bij de Heemkring hoorden - hoe kon het ook anders - steeds een stukje breugeliaanse taferelen en pallieteruitlatingen. Goede vriendschapsrelaties schaadden zelden de inzet, het dynamisme en de gezonde na-ijver; zolang er maar ernst was waar en wanneer het moest.

Zoals hoger vermeld, hield de Heemkring ook contact met andere Heemkringen via het Verbond voor Heemkunde en dit resulteerde regelmatig in deelname aan de Land- en Gouwdagen. Dit was geestverruimend en een bron van uitwisseling van gedachten over geschiedenis en heemkunde in het algemeen.

In Merchtem stond de Kring open voor medewerking op vele niveaus, waar dit aansloot met de eigen activiteiten. Concreet was dit o.m. de medewerking aan de tentoonstelling georganiseerd door de Steltenlopers van Merchtem, een geleid kerkbezoek bij een ontmoetingsdag van het Willemsfonds. Ook verenigingen van buiten Merchtem deden een beroep op medewerking van de Heemkring voor documentatie of voor een geleid bezoek.

Sommige leden werkten mee aan Monumentendag. Hier was de inzet van Fred Vandebossche zeker te vermelden met zijn geschiedkundige bijdrage over Hamme en Brussegem. De laatste jaren assisteerde Lies Jacops, die zich als nieuw lid verdienstelijk

opstelde. Volkskunde en plaatselijke geschiedenis van Peizegem werden dan weer aangeleverd door Kamiel Baeyens.

Het kerkarchief bleef een onuitputtelijke bron van informatie voor Pol Feytens en dat kwam de Heemkring ten goede. Zijn echtgenote Maria Van Moeseke was de archivaris van de Heemkring. Zij bewaarde en klasseerde alle informatie die ter beschikking stond van heemkundigen uit en buiten de Kring. Voorlopig kreeg het archief een onderkomen in het gemeentehuis. Af en toe werd zij bijgestaan door Ghislaine Leirens en Marie-Therese Pattyn.

Soetendaelle was steeds betrokken bij de organisatie van den toenmalige 'Roefeldag'. Roefelen is eigenlijk Vlaams woord dat 'snuffelen' of 'ontdekken' betekent. De samenstelling Roefeldag was dan ook de dag dat kinderen uit de basisschool bij bedrijven, verenigingen, instellingen ... een kijkje achter de schermen konden nemen. Aanspreekpunten uit de Heemkring hiervoor waren Jos de Booser, Fons Biesemans en Désiré Selleslagh.

Behalve de deelname aan studie-, Gouw- en Landdagen van het Verbond voor Heemkunde, organiseerde de Heemkring uitstappen voor haar leden. Die beoogden hoofdzakelijk een bezoek aan een site of stad, met rondleiding door een plaatselijke gids. Ook een museumbezoek waren mogelijk. Rik Geeroms was dan de reisprogramator en hij zorgde voor de nodige documentatie.

Eddy Crick bestudeerde informatiebronnen en gaf zijn bevindingen door. Hedwig Vertonghen informatiseerde samen met Pol Feytens de inhoud van de parochieregisters. Die databank met geschiedkundige bronnen bewees dat de Heemkring begaan was met het verleden en toch toekomstgericht werkte. Anna Herbosch, Maurits Everaet en Werner Thomas behoorden tot de laatste lichte nieuwkomers van de Kring. Ook zij schreven al een 'Heempraatje'. Met Werner Thomas had de Kring een academisch geschiedkundige in het gezelschap. Hij doctoreerde in deze discipline. Als Heemkring kunnen wij alleen maar vereerd zijn met deze deskundige aanwinst. Ghislaine Leirens volgde bloemsierkunst en zij maakte bloemstukken voor de tentoonstellingen en evenementen. Het echtpaar Pierre en Ghislaine Van Cappellen-Leirens was zowat het onthaalgezin voor de feestjes en ludieke bijeenkomsten van de Heemkring.

Er waren echter ook de droeve ogenblikken waarin wij afscheid moesten nemen van onze eerste voorzitter, medestichter van de V.Z.W. Soetendaelle, Frans Van der Cammen. Hij voelde zich perfect thuis in de Heemkring, waar hij een stuwende kracht was van heel wat publicaties. Hij verleende zijn kundige medewerking aan de opbouw van verschillende tentoonstellingen, tot hij wegens ziekte slechts sporadisch verscheen op de vergaderingen, om definitief afscheid te nemen op 16 augustus 1987. Frans was wegens zijn vorming, leraar aan de plaatselijke tuinbouwschool, een onmisbare figuur in het 'Groenkomitee' en als kunstschilder een gewaardeerd medewerker in de Kunstkring. Zijn herinnering is verankerd aan Soetendaelle want ook hij gaf onze organisatie de nodige draagkracht.

Met zoveel inzet van zoveel mensen, verenigd door hetzelfde ideaal en geschraagd door een stevige structuur, kunnen wij alleen maar de hoop uitdrukken dat Soetendaelle verder geschiedenis mag schrijven en maken.

Naar Jos de Booser in 'Knipsels uit een kwarteeuw Soetendaelle 1971-1996'

Deel 2 De volgende 25 jaar – auteur Hilde Doms

In het voorgaande deel vertelde Jos de Booser over het eerste kwarteeuw heemkundige werking in Merchtem. Het volgende deel verhaalt – opnieuw chronologisch - de activiteiten van de Kring van de voorbije vijftwintig jaar. Nieuwe leden sloten aan bij de vereniging, nieuwe uitdagingen werden aangegaan, nieuwe of herwerkte publicaties zagen het licht.

1997

De redactionele ijver bleef ook dit jaar haar vruchten afwerpen. In november verscheen de tweede uitgave van *Merchtem, ons dorp*. Het was een succes want van beide uitgaven zijn meer dan 800 exemplaren verkocht. Daarnaast schreven leden ‘Heempraatjes’, die ze ook toelichtten aan de kringleden. Voor 1997 waren dat: *Speciale namen van vondelingen ingeschreven in Merchtem* en *De rakkers van den Bol; een schat van dialectwoorden* (beide van Raf Asselman); *Van wat onheil Merchtem niet gespaard is gebleven* (Fons Biesemans), *Merchtem en de Negenjarige Oorlog* (Werner Thomas) en *Over de gedeporteerden uit Halluin* (Louis Vanderstraeten). Laatstgenoemd werk werd het volgende jaar gebruikt bij de tentoonstelling in Halluin die de 80ste verjaardag van het einde van de Eerste Wereldoorlog herdacht.

Tussen al dat pennenwerk door waren de uitstappen een weldoende afwisseling. De ‘KVOO West-Brabant’ (de ‘Koninklijke Vereniging van op rust gestelde Officieren West-Brabant’) kreeg een gastvrij onthaal in Merchtem met in de namiddag een rondleiding in de parochiekerk. De stad Sint-Truiden werd verkend met stadsgids en Dom Wilfried begeleidde de Heemkring bij een bezoek aan de bibliotheek van de Abdij van Affligem.

Ook aan voordrachten ontbrak het niet: Louis Vanderstraeten, Fons Biesemans en Hedwig Vertonghen brachten aan de hand van een diamontage Merchtemse hoeven in beeld en Fred Vandenbossche stelde in een lezing Merchtemnaar en kantonnaal inspecteur, Achiël Cassiman voor.

1998

In het jaarverslag van 1998 valt volgende zin op: *“Onze heemkring heeft 22 leden, hiervan waren er 13 à 15 aanwezig op de maandelijkse vergaderingen. 1 x tachtigplusser, 7 x zeventigplussers, 8 x zestigplussers. In februari werd ons huiselijk reglement goedgekeurd en in maart werden de bestuursleden gekozen. Er waren 9 Heempraatjes waaraan 6 leden meewerkten.”* Zonder twijfel wees de leeftijd van de leden op de nood aan toekomstige verjonging. Die kwam er zeker de komende jaren (zie verder in dit document). Een ander opvallend kenmerk uit het citaat was dat er in elke vergadering boeiende inhoudelijke stoffering was. In 1998 verschenen er zelfs negen ‘Heempraatjes’ en dat was geen sinecure.

Een aantal leden van de Heemkring namen deel aan genealogische middagen in Hamme, Malle, Dilbeek en Grimbergen. Daarnaast waren leden ook aanwezig op het 'Nationaal Congres van de VVF' (Vlaamse Vereniging Familiekunde) in Dendermonde. Ook het 'Colloquium in Baarle Hertog-Nassau over de Vrede van Münster' in 1648 werd bijgewoond en die belangstelling was te verklaren omdat 350 jaar geleden Merchtem heel wat te lijden had van de Franse bezetter bij de belegering van Dendermonde.

De Kring stelde een lijst van de bewoners van Langevelde op en zette ook de parochieregisters en gegevens van de burgerlijke stand op computer. Dit inventaris was functioneel om in de toekomst het genealogisch onderzoek te vergemakkelijken.

Het gemeentebestuur deed een beroep op de knowhow van de Heemkring bij de toekenning van straatnamen: Preenakker, Muntweide en Middelgracht werden, op advies van de Kring, toegewezen. Later volgde eenzelfde positieve goedkeuring voor Meerstraat en Pelgrimsweg.

Dat de Heemkring een brede historische interesse heeft, werd nog maar eens duidelijk uit volgende activiteiten. Werner Thomas, was in het kader van zijn doctoraal proefschrift, mee verantwoordelijk voor de opbouw van de tentoonstelling in Brussel over Albrecht en Isabella. Hij organiseerde bovendien een bezoek voor de leden van de Heemkring. Er was ten slotte ook een voordracht door een afgevaardigde van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen (de Mormoonse Kerk).

Ten slotte volgde nog een mooi voorbeeld van restauratie. Bij het ordenen van het Kerkarchief was namelijk een oud perkament *Het Cijnsboek van de huysarmen* teruggevonden. Het dateerde wellicht uit de 14de eeuw. De Heemkring liet dit restaureren door het 'Nationaal Instituut van het Kunstpatrimonium'.

1999

Opnieuw werden er heel wat 'Heempraatjes' geschreven. Haast elke maand werd een onderwerp uit de plaatselijke of zelfs de wereldgeschiedenis geschreven en besproken. Zo kwamen aan bod: *De Kastelen van Brabant* (Fons Biesemans en Werner Thomas), *De Dertigjarige Oorlog en de Vrede van Westfalen* (Pol Feytens), *De Burgerwacht in België en Merchtem in de nasleep van de Belgische Omwenteling van 1830* (Raf Asselman), *Activisme en Vlaamse pers tijdens WO I* (Louis Van Ransbeeck), *Activisme en activisten in Merchtem tijdens W.O. I* (Fred Vandenbossche) en *Culturele rondreis door Spanje* (Maurice Everaet). Anna Herbosch had een uitgebreide verzameling doodsprenten en bij het gelijknamige Heempraatje volgde er zelfs verheldering over stervensbegeleiding, begrafenisrituelen en de cultus van het rouwproces in de 19de eeuw. *Eten en drinken bij onze voorouders* (Hedwig Vertonghen) en *O.L.V.-maaltijden in de kerk van Merchtem* (Pol Feytens en Hedwig Vertonghen) kwamen aan bod in december en aansluitend op dit thema werd de daad bij het woord gevoegd: voor het jaarlijks etentje hadden sommige leden zich in historische outfit uitgedost.

Als kers op de taart was er in 1999 een bijzonder heuglijk feit: Werner Thomas verdedigde aan de Katholieke Universiteit Leuven zijn volledig in het Spaans gestelde proefschrift over de Inquisitie. Hij kreeg hiervoor de grootste onderscheiding en zijn doctorale titel. De verdediging van dit werk aan de KUL was met gepaste trots bijgewoond door leden van de Kring.

En er werd niet alleen een reis richting Leuven gemaakt. Een geleid bezoek aan het Heemkundig Museum Ter Palen in Opdorp-Buggenhout maakte duidelijk hoe heemkunde een professionele dimensie kan hebben. De uitstap naar Gent in de maand juni was dan weer een interessante kennismaking met de industriële archeologie van de textielstad van weleer. Rik Geeroms nam als beslagen reisleader zijn taak op in 'de stad van de Stropkes'.

Bij de toekenning van nieuwe straatnamen contacteerde het gemeentebestuur ook dit jaar de Heemkring voor advies en kon daarbij vooral rekenen op de expertise van Fons Biesemans. Voor de beknopte toponymische verklaring van de straatnamen hadden Jos de Booser en Fons Biesemans hun schouders onder het werk gezet.

De voorbije jaren was er bijzonder veel gepubliceerd en onderzocht door de Heemkring. Daarbij was nauwgezette archivering een vereiste. De Heemkring kon hiervoor al jaren rekenen op de ordentelijke klassering door haar archivaris Maria Van Moeseke.

Aan de vooravond van de eeuwwisseling startte voor heemkringers een tijd gekenmerkt door nieuwsgierigheid. Wat zou de nieuwe eeuw aan feitenmateriaal opleveren?

Feit was dat de 'Heempraatjes', brochures en boeken een vast gegeven zouden blijven zeker nu 750 jaar Vrijheid Merchtem in 2001 gevierd zou worden.

Feit was dat het onderzoekwerk van de leden een ingeslepen passie zou blijven en dat er nieuwe verwachtingen waren. Er was nood aan een nieuwe vaste stek voor het archief van de Heemkring want in de tijdelijke opslagplaats in de Vesten kon de Kring geen bezoekers ontvangen.

Feit was dat de toenemende digitalisering nieuwe mogelijkheden in het vooruitzicht stelde voor bronnenopslag, inventarisatie en zelfs voor het ontstaan van een eigen website. Feit was dat leden gingen en anderen kwamen.

Er zal dus veel op te tekenen zijn in het nieuwe millennium.

2000

De Heemkring bereidde in 2000 de herdenking voor van '750 jaar Merchtemse Keure' die zou plaatsvinden in 2001. Het charter moest immers in leesbare taal omgezet worden en het historische kader ervan bevatten. Dat was op zich een heuse karwei.

Daarnaast leverde de Kring persklare werken af nl. *Vondelingen en vaderlandskinderen te Merchtem* (Raf Asselman), *Een gewelddadige ontmoeting tussen Franse en Hollandse soldaten in Merchtem (1706)* (Werner Thomas), *Merchtemnaren en de onafhankelijkheid van Belgisch Kongo* (Louis Vanderstraeten), *Over oude maten en gewichten* (Fons Biesemans en Hedwig Vertonghen), *Meten met maten* (Leo Bormans). Die werden opnieuw toegelicht tijdens de maandelijkse vergaderingen. Daarnaast boog de Kring zich over de onderzoeksvraag of de ets 'Pagus Nemorosus' van J. Cock - naar een tekening van Pieter Breugel - de kerk van Merchtem voorstelde.

Meer informeel (hoewel!) was het bezoek in Asse aan 'Heemkring Ascania'. Flor De Smedt, stichtend lid van Ascania en erevoorzitter gaf een boeiende rondleiding in het Oude Gasthuis en liet de aanwezigen even wegdromen naar de tijd van het "Romeinse Asse". Rik Geeroms organiseerde later dat jaar een uitstap naar het 'Hopmuseum in Poperinge' gevolgd door een bezoek aan het stadhuis van Veurne en de IJzertoren van Diksmuide. En zoals de traditie het wilde, sloot de maand december het werkjaar af met een feest dat in 'Brouwershuis' in Opwijk plaatsvond.

2001

Orgelpunt dit jaar was de viering van '750 jaar Merchtemse Keure'. De spits van de viering werd afgebeten met de uitgave van de gelijknamige brochure samengesteld door Werner Thomas en redactioneel verzorgd door Hedwig Vertonghen. Daarin was het charter in een leesbare versie omgezet en werd het historische kader toegelicht. De brochure werd huis aan huis bedeed in Merchtem en verzonden naar alle heemkundige kringen in Vlaams-Brabant. Werner leidde ook de academische zitting over '750 jaar Vrijheid Merchtem' voor zijn rekening. Voor de gelijknamige tentoonstelling hadden Anna Herbosch, Ghislaine Leirens, Jos de Booser, Lies Jacops, Maria Van Moeseke het beste van zichzelf gegeven. Verder verleende de Heemkring logistieke steun o.a. bij de organisatie van de Keureroute en de redactie van de feestbrochures. Frans Feytens maakte een fotoreportage van de openingsoptocht. Louis Vanderstraeten bezorgde documentatie aan de schutters van Peizegem voor de 'Internationale Huldeschieting'.

Naast alle feestactiviteiten was de Kring ook ingeschakeld voor de 'Open Kerkdag'. Jos de Booser en Bart Legroux gaven rondleidingen waarbij het publiek kon rekenen op een boeiende toelichting bij de tentoongestelde kunstschaten, het kerkarchief en de indrukwekkende liturgische gewaden. Voor de gelegenheid verkocht de Kring een door haar

samengestelde gids over de kerkgeschiedenis en de kerkelijke objecten. De 250 voorziene exemplaren vlogen als zoete broodjes de kerk uit.

Wat goed is, wordt best geborgen. Dus ook in 2001 ontstonden er over de lokale geschiedenis 'Heemkundige Praatjes'. Opzoekwerk van Eddy Crick had als eindproduct *Merchtem en de pestepidemie van 1667- 1669*, Fons Biesemans schreef *Over stoken en broodbakken* (een agendapunt van een vergadering waar trouwens ook een film van Marcel De Vis over broodbakken aan gekoppeld werd). *Merchtemse wegen en straten* kenden geen geheimen meer dankzij Fons Biesemans. Pol Feytens stelde de brochure *Het manuael van het Gasthuis 1770* samen.

Historisch onderzoek kan niet zonder leesbare documenten. Dat was dus een noodzaak bij de samenstelling van het diploma met het eerste wapenschild van Merchtem. De Kring deed hiervoor een beroep op het 'Nationaal Instituut voor het Kunstpatrimonium en de Vlaamse Heraldische Raad'. Die maakte uiteindelijk een leesbare versie.

Een in het najaar georganiseerde voordracht over 'Brabantse Landboeken in de Nieuwe Tijd', een onderwerp waarvoor als spreker professor emeritus (KUL) Van Ermen was uitgenodigd, kon rekenen op ruime belangstelling van een breed publiek.

2001 was een goed gevuld jaar en daarom waren de jaarlijkse uitstappen wellicht geen kilometervreeters. Fred Vandenbossche verwelkomde de leden van de Kring in Brussegem voor een bezoek aan de Sint-Stefanuskerk, Bart Legroux was gids in het Fort van Liezele. Een wandeling van de Reedijk tot aan de Tiendenschuur deed het eigen verleden herleven. Kortom: 2001 was inderdaad rijkelijk gevuld. Om dit jaar mooi af te ronden, werd het 30-jarig bestaan van de Kring uitbundig gevierd tijdens het jaarlijkse winterfeest in de feestzaal 'Het Fonteintje'.

2002

Ook dit jaar werden er 'Heempraatjes' geschreven. Zo maakte Fred Vandenbossche *De geschiedenis van de windmolen*, Louis Van Ransbeeck beschreef biografisch *De heilige Amelberga*, Pol Feytens stelde *Het Manuaalboek van het Sint-Catharinagasthuis* samen voor de periode 1621-1622 en Fons Biesemans lichtte *De gasthuiscijnzen van 1730 tot 1734* toe. *Ter Spelt, Robbroek en het Appelkot* werden door Louis Van Ransbeeck en Fons Biesemans ontsluitend in een heldere publicatie.

De gemeente betrok de Heemkring voor advies over straatnamen. Ditmaal was dat voor Boesmeer, de nieuwe verkaveling aan het station van Merchtem en de Haan(beeklaan) in Bollebeek. De Heemkring volgde ook de door de gemeente ingediende klasseringsplannen op voor het voorste gedeelte van garage George en het huis Sacré en diende bij 'Monumenten en Landschappen' de aanvraag tot bescherming van de pastorie en het kruis in de Stoofstraat in.

De jaarlijkse uitstap ging naar het museum 'De Boterberg' in Keerbergen met haar indrukwekkende verzameling koetsen en karren. Verder was er een rondleiding in het vernieuwde Appelkot waarbij de huidige bewoner, Herman Raes, gids was.

Het jaar 2002 eindigde triestig door het overlijden van secretaris Louis Van Ransbeeck. Dat was voor de Kring een zwaar verlies. Louis Vanderstraeten volgde hem in die functie op.

2003

Behalve tijdens de vakantiemaanden juli en augustus werd er elke maand een 'Heempraatje' afgeleverd en besproken. *Met passer en penseel, De klokken in de kerk van O.L.V.- ter Noodt, De criminaliteit in de Middeleeuwen tot het einde van het Ancien Regime, Vrijwilligers uit Merchtem, Mollem en Steenhuffel in de Koreaanse Oorlog, Symbolen, Meten en wegen* (een bijdrage van de Heemkring Overpelt) waren stuk voor stuk boeiende verslagen van plaatselijke of ruimere geschiedenis. Bij het 'Heempraatje' *Hennen van Merchtem* mocht auteur Eddy Crick zelfs de expertise van professor Sleiderink, toenmalig verbonden aan de Katholieke Universiteit van Brussel, als coauteur invoeren.

Voor de straatnaam van de nieuwe verkaveling aan de Mieregemstraat nl. 'Jules De Winderstraat' werd opnieuw advies gevraagd aan de Kring. Dit gebeurde ook bij de onthulling van het monument 'De Merchtemse Steltenlopers en de site 'Paardenwater' aan de Reedijk. De brochure over beide gedenktekens ontstaat in samenwerking met de Heemkring.

Een studie-uitstap begeleid door Bart Legroux bracht de leden naar het 'Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk'. Dit memoriaal dateert ongelukkig genoeg uit een tijd waarin een totalitair gedachtegoed ontspoorde en vanzelfsprekend maakte het op de bezoekers een sterke indruk.

2004

In de maanden mei en september braken er drukke tijden aan. In de meimaand stond de organisatie van de tentoonstelling over de 'Merchtemse Kip' op stapel en in september werd het boek voorgesteld *Familieconstructies van Merchtem en Brussegem 1596-1900*, een werk van maar liefst 3.892 pagina's.

De verzameling Heempraatjes dikte ook aan. Pol Feytens schreef over *Het uurwerk en de glasramen in de kerk O.L.V.-Ter Noodt*, Raf Asselman maakte de bijdrage *Frans-Vlaanderen*. Werner Thomas lichtte *De val van het nieuwe Troje – Het Beleg van Oostende* toe, als 'Heempraatje' voor de Merchtemse Kring, en – het moet gezegd - voor de stad Oostende had Werner er een schitterende tentoonstelling over samengesteld. De laatste 'Heempraatjes' van 2004, namelijk *Merchtem en de wijde omgeving in de oorlogen van Lodewijk XIV* (Raf Asselman) en *Luther en het ontstaan van het protestantisme* (Pol Feytens) hadden diezelfde grensverleggende dimensie.

Twee exposities konden rekenen op ondersteuning van de Heemkring: voor Open 'Monumentendag' was Bart Legroux gids voor de parochiekerk en voor de tentoonstelling in het Brusselse Jubelpark 'De tafel van de prins' liet Maurice Everaet zijn Doorniks porselein pronken naast de stukken van de Britse koningin.

Andere activiteiten uit 2004 waren de ingebruikname van het nieuwe lokaal aan de Vesten als werk- en archiefruimte. Ook bij de 'Dag van de Nieuwe Inwoner' in de Tuinbouwschool was de Heemkring op post met Lies Jacops, Maria van Moeseke en Pol Feytens.

2005

De boog staat in het leven soms erg gespannen en dat was zeker zo voor de Heemkring in 2005, want alle energie ging naar de voorbereiding van de tentoonstelling '650 jaar O.L.V. Ter Noodt' en dit in samenwerking met de Kunstkring. Parochiepriester Karel Stautemas zei in een interview over de feestelijkheden in 'Kerknet Actua' (29 mei 2005):

"Wie durfde in 1980 geloven dat er in 2005 een viering zou zijn? En kijk eens wat er dit jaar gaat gebeuren. Een groots feest. Iedereen die meedoet. Zelfs kardinaal Danneels komt. Heel Merchtem hangt deze maand vol witblauwe vlaggetjes. Het feit dat de bevolking zich zo massaal achter deze jubelfeesten schaart, bewijst dat Onze-Lieve-Vrouw hier leeft. Ik ben er ook van overtuigd dat het voor een groot deel aan de dynamiek rond haar figuur te danken is, dat wij hier zo een bloeiende parochie hebben met tal van vrijwilligers in de vele werkgroepen en verenigingen."

De feestweek was een voltrefter voor Soetendaelle en dus ook voor de Heemkring. Het was de erkenning van de missie van de Kring, want wie had inderdaad gedacht in 1980 toen het gewelf instortte dat we 25 jaar later onze parochie(kerk) zouden vieren? De ramp bracht toen een aantal mensen bij elkaar om van het kunstpatrimonium te redden wat er te redden viel. Precies die actie was de start van de Heemkring tot bloeiende vereniging.

Niet alleen ging de energie van de kringleden naar het vele voorbereidende werk van de kerkviering. Daarnaast maakte Frank Teirlinck de brochure over de Merchtemse musicus *Edward Teirlinck*. Deze in 1921 geboren organist van de Sint-Goedelekerk in Brussel was tevens professor aan het Koninklijk Conservatorium in Brussel. Hij mocht op zijn palmares schrijven dat hij orgelist was tijdens koninklijke plechtigheden: het Te Deum, het huwelijk in 1959 van prins Albert en prinses Paola, het koninklijk huwelijk van Boudewijn en Fabiola in 1960 en de begrafenis in 1965 van koningin Elisabeth.

De Kring kreeg ook de vraag vanuit Mesen (West-Vlaanderen) om informatie over Juul de Winde door te sturen. Die documentatie diende voor de West-Vlaamse tentoonstelling 'Grote Belgen'. Voor het vele archiefwerk kan de Kring op de inzet van Maria Van Moeseke en Rik Geeroms rekenen.

Leden gingen en anderen kwamen: in 2005 nam Fred Vandenbossche ontslag en mocht de Kring Jan De Smedt als nieuw lid verwelkomen.

2006

Dit jaar was de activiteitsgraad minder hoog en moesten de maandelijkse vergaderingen soms uitgesteld worden door gebrek aan agendapunten. Daarom volgde het voornemen om in de toekomst tweemaandelijks samen te komen. Ook de 'Heempraatjes' bleven eerder achterwege, want er verschenen er maar vier: *Hof ten Houte* (Fons Biesemans), *Volkstelling*

van 1796 (Werner Thomas), *De Amerikaraket* (Pol Feytens) en *Geschiedenis van Brussel* (Maurice Everaet).

Maar dit betekende niet dat alles kommer en kwel was. De Heemkring schreef zich in voor deelname aan de 'Nacht van de Geschiedenis', een evenement van het Davidsfonds. Jaarlijks organiseren musea, universiteiten, heemkundige kringen en andere verenigingen in Vlaanderen duizenden activiteiten rond historische onderwerpen. De Merchtemse Kring kreeg tijdens de 'Nacht' veel vragen over. Familiegeschiedenis. Een ander opmerkelijk feit was dat Werner Thomas de Etienne Sabbeprijs in ontvangst mocht nemen in Kortrijk voor zijn studie 'In de klauwen van de Inquisitie'. En nog een heuglijk feit was de toekenning van de straatnaam Lt. J. De Windestraat in de verkaveling 'Oude staatsschool gelegen aan de Mieregemstraat'. Die benaming was er gekomen na advies van de Kring.

Intussen werd er veel archiefwerk achter de schermen verricht en werden heel wat documenten gedigitaliseerd: de familiereconstructies van Brussegem en Hamme, de brieven van de Schepengriffie van Merchtem, de documenten van het Departement aan de Dijle wat betreft het kanton Merchtem.

2007

Veel aandacht ging dit jaar naar het leggen en onderhouden van contacten en naar studie-uitstappen. Zo nam de Kring opnieuw deel aan de 'Dag van de nieuwe inwoner' in de Tuinbouwschool. In 2007 werd de Gouwdag in Asse gehouden, maar Merchtem mocht een afvaardiging van 'Eigen Schoon en de Brabander' verwelkomen als afsluiter van die Gouwdag. Dit was een waardevolle erkenning van onze Merchtemnaar Maurits Sacré, die meer dan honderd jaar geleden een van de eerste medewerkers was van 'Eigen Schoon en de Brabander'.

Een bezoek aan de opgravingen van de Romeinse site achter het kerkhof en toelichting door archeoloog Igor Van de Vonder waren niet te versmaden.

De Heemkring nam ook deel aan activiteiten van bevriende Kringen en Verenigingen. Zo was een delegatie aanwezig bij de viering in Grimbergen van Frans Meskens, archivaris-bibliothecaris van 'Het Koninklijk Historisch Genootschap, Vlaams-Brabant en Brussel'. De 'Bodegemse Culturele Werkgemeenschap' die haar 30-jarig bestaan vierde, kon eveneens rekenen op een Merchtemse delegatie. En ten slotte was de uitstap van 'Heemkunde Vlaams-Brabant' naar Noord-Frankrijk met o.m. een bezoek van de Romeinse site in Bavay een leerzame en tegelijk onderhoudende activiteit voor de geïnteresseerde heemkringleden.

Daarnaast zagen een aantal publicaties het licht. Hedwig Vertonghen en Pol Feytens onthulden de geheimen van *Het Kruis in de Stoofstraat* in de gelijknamige brochure. Nieuwe 'Heempraatjes' maakten de lezer diets in andere thema's: *De Erfcijzen van het Sint-*

Catharinagasthuys 1502, De gasthuiscijnzen, deel II en tot slot zette Jan De Smedt *De geschiedenis van een bekend ventje uit Brussel en uit Geraardsbergen* op papier.

2008

Een groot verlies voor de Kring was het ontslag wegens gezondheidsredenen van Raf Asselman, jarenlang secretaris maar vooral auteur van heel veel 'Heempraatjes' (het woord is door hem zelfs bedacht) en van heel wat heemkundige boeken.

2008 leverde de laatste 'Heempraatjes' op rij op nl. *Het Manuaal van Pastoor Tourneur* (Eddy Crick), *Napoleon en de Slag van Waterloo*, *De Romeinen in Merchtem* (beide geschreven door Fons Biesemans maar bij het laatste werk hoort ook het verslag van archeoloog Van de Vonder uit 2007), *De laatste kerkrekening van O.L.V.-ter-Noodt 1796 – 1797*, *De klokken en het orgel in de kerk van O.L. Vrouw ter Noodt* en *Manuael van het Sint-Katharinagasthuis 1620* (alle drie geschreven door Pol Feytens). De 'Heempraatjes' hadden altijd als doel om de leden van de Kring te informeren en te onderhouden over de plaatselijke heemkundige rijkdom. Hun hoogtepunt leek in 2008 voorbij maar vanaf nu kwam er meer aandacht voor de samenstelling van brochures. Het doel van een brochure was ruimer en het werden publicaties die ook meer bedoeld waren voor externe verspreiding.

Ook dit jaar kreeg de Heemkring geregeld vragen voor advies of informatie. Zo was er een voorstel van straatnaam voor de nieuwe verkaveling aan de Bleukenweg nl. Cleerenblock (verwijzend naar de eigendom aldaar van de abdij van Affligem). Verder was er de vraag naar documentatie voor de herdenking van Juul De Winde in Westrozebeke, alsook het verzoek voor documenten en fotomateriaal voor een tentoonstelling van Sint-Donatus in het voormalige woonhuis van burgemeester Van Ginderachter.

De kringleden verrichtten daarnaast ook opzoekwerk in het archief van het Aartsbisdom Mechelen – Brussel i.v.m. documenten over onze kerk. Enkele documenten die ze aantroffen, dateerden van de jaren 1600 en het vroeg heel wat kennis van codicologie om ze te ontcijferen. Notariële akten met gegevens over Merchtem werden anderzijds geconsulteerd in het 'Rijksarchief'. Er werd ook veel gefotografeerd voor het archief. Zo werden onder andere een 80-tal negatieven op glasplaat uit de periode 1905 uit het nalatenschap van oud-gemeenteontvanger, Hippoliet Stallaert voor de eeuwigheid bewaard..

2009

Zoals hierboven opgemerkt, gaat de aandacht van de Heemkring nu eerder naar brochures en dit jaar waren er drie klaar: Jan De Smedt schreef *De Schutters in Merchtem* en *De Reuzen van Merchtem*. Lid van de Kring en van oorsprong Gooikenaar, Maurice Everaet publiceerde *Het Stevenisme, een geloofsbelijdenis* en behandelde aldus thematisch een geloofsovertuiging die in zijn streek nog altijd voortleeft.

Jarenlange research over *Familieconstructies van Brussegem, Oppem, Ossel, Hamme en ten dele Bollebeek* door Rik Geeroms, Pol Feytens en Hedwig Vertonghen werd beëindigd. Het resultaat was een titanenwerk. Om een idee te hebben van de omvang: het bevatte ongeveer 31.000 namen met annotatie en dat alles verzameld in om en bij de 1600 bladzijden in totaal. Een inventaris dat eveneens afgerond werd, was de verzameling van alle gegevens die betrekking hadden op Merchtem en Brussegem. Dit inventaris was het resultaat van informatieverwerving in het archief van het 'Departement van de Dijle'.

En zeker het vermelden waard: hoewel inactief wegens ziekte leverde Fons Biesemans ook zijn commentaar op het landboek *Nieuwstraete*.

De Kring kreeg er ook een nieuw lid bij nl. Francis Wijns. Hij startte met de digitalisering van de doodsprentjes en dat was een werk van lange adem omdat de Kring er ongeveer 10.000 bezat.

2010

Vijf vergaderingen had de Kring dit werkjaar en telkens vertelde een kringlid inhoudelijk over de brochure die hij geschreven had. In januari was dat *Het Departement van de Dijle*, met alle gegevens van Merchtem en Brussegem uit de Franse Revolutie en het begin van de 19de eeuw. *Hoevebenamingen* (Fons Biesemans) een met foto's en kaarten geïllustreerd werk met een beschrijving van een twintigtal Merchtemse hoeven kwam aan bod in maart. In juni was het de beurt van *Soldaten van de Franse Republiek en Napoleon* en dat was het werkstuk van Raf Asselman maar aangevuld met een tekst over *De Slag van Waterloo*, geschreven door Fons Biesemans. In het najaar vernamen de leden meer over *Grensbetwisting tussen Brussegem en Merchtem*, een werk gebaseerd op documenten aangevraagd bij het Archief van Frankrijk (Parijs) en ten slotte was er de herwerkte (lees ruimer geïllustreerde) uitgave van *Hoger Op Merchtem* (Pol Feytens).

De noodzaak om nieuwe leden aan te trekken, werd ook dwingender; zeker nu Fons Biesemans, specialist Merchtemse plaatsnamen in het RVT 'De Heymeulen' verbleef. Zowel Fons als Raf hadden voor de Heemkring ontzettend veel interessant onderzoek- en schrijfwerk gedaan en dat ging nu in mineur verder. Om het ietwat numeriek te zeggen: Raf heeft zeker – op Maurits Sacré na – een recordaantal werken over Merchtem geschreven.

2011

Zoals intussen al wel duidelijk werd, had de Heemkring de voorbije jaren veel 'Heempraatjes' geproduceerd. Omdat de Heemkring dit jaar het 40-jarig jubileum vierde, werd ervoor gekozen om vroegere uitgaven te herwerken bv. door er fotomateriaal of recentere informatie aan toe te voegen. Zo ontstonden vernieuwde brochures en die zagen er goed uit. Voor het inbinden van brochures of voor verzamelbanden of voor de herstelling van

beschadigde boeken kon de Heemkring een beroep doen op het vakmanschap van meesterboekbinder Jan De Smedt.

Pol Feytens maakte nl. verschillende delen van *Veertig jaar Heemkring*. (Even ter aanvulling: een volledige lijst van de brochures *Veertig jaar Heemkring* is te vinden op de website <https://www.soetendaelle.be/heemkring/archief>.) Daarnaast legde hij de laatste hand aan *België tijdens de annexatie bij Frankrijk, Bulletin der wetten van het Fransch Keizerrijk, België tijdens Hollands Bewind*.

Het Gemeentebestuur wilde in 2011 naar aanleiding van het 'August De Boeck Jaar' de toondichter huldigen en deed dat met een hele reeks plechtigheden. De bijdrage van de Heemkring in dit feestjaar was de uitgave van postzegels met afbeelding van de toondichter. De afbeelding was een ontwerp van Els Feytens, kleindochter van voorzitter Pol Feytens en van archivaris Maria Van Moeseke.

2012

Een archief is voor heemkundig werk natuurlijk van onschatbare waarde. In 2012 werd een groot deel van het archief verhuisd van de Vesten naar een voorlopige opslagruimte in de gemeentelijke loodsen van de Koeweidestraat; dit in afwachting van de definitieve ingebruikname van een nieuw archief in het August De Boeckhuis op de Reedijk in Merchtem. Een gevolg van de verhuis was dat niet alle documenten geraadpleegd konden worden en dat maakte het niet makkelijk.

Er werd echter verder gewerkt waar en hoe het kon.

Zo bv. digitaliseerden Francis Wijns en Hedwig Vertonghen de doodsprentjes.

Ook was een delegatie aanwezig op 'De Dag van de Nieuwe Inwoners' in de Tuinbouwschool in de maand september en werkten Heem- en Kunstkring samen voor de tentoonstelling 'Overstroming'.

Het Gemeentebestuur betrok de Kring voor advies bij het zoeken en verklaren van de straatnaam Kapeldreef.

Ook internationaal (nl. dit jaar zelfs uit Frankrijk, Nederland, Nieuw-Zeeland en de VS) werd genealogisch advies gevraagd.

En iets om fier op te zijn: de brochure van onze vroegere secretaris, Raf Asselman over de gebeurtenissen in augustus - september 1914 in de Stoofstraat, werd opgenomen in de 'Nieuwsbrief van het Verbond voor Heemkunde Vlaams-Brabant'.

Wat ledenaantallen betreft, kenmerkte 2012 zich opnieuw door wijzigingen. Lies Jacops gaf haar ontslag en dit betekende dat – behalve Brussegem – ook Hamme niet meer

vertegenwoordigd was in de Kring. Anderzijds kwamen er drie nieuwe leden bij: Christiane De Backer, Hilde Doms en Siegfried Vanden Borre.

2013

Als gevolg van de verhuis van het archief in 2012 was de toegang tot gegevens ook dit jaar niet makkelijk. Dat betekende echter niet dat er met de (luie) handen gedraaid werd. Wat niet mogelijk was in Merchtem, kon wel op andere locaties. In het 'Rijksarchief Leuven' werden de akten uit de periode 1870 – 1880 van burgemeester notaris Clavareau gefotografeerd en gedigitaliseerd door Hedwig Vertonghen en Pol Feytens. De vrijwillige hulp bij de invoering van huwelijksakten van Brabant onder de naam Demogen in het 'Rijksarchief Leuven' ging verder met als resultaat dat er al 311.122 akten ingevoerd waren op een geraamd totaal van 519.000.

Met de digitalisering van de doodsprenten zat de Heemkring aan een totaal van 15.000 en Hedwig Vertonghen startte met het digitaliseren van de verzameling doodsbriefven. De Heemkring kreeg ook een website onder de sitenaam 'Soetendaelle.be'. Siegfried Vanden Borre was webbeheerder.

Voorzitter Pol Feytens bleef actief met de samenstelling van brochures. Op zijn palmares van 2013 stonden: *België 1830 – 1839'*, nieuwe bijdragen (nl. nummers 10 en 11) voor *Veertig jaar Heemkring 11* en *De opeisingen door Duitse troepen in 1914*. Jan Desmedt maakte toch nog eens een 'Heempraatje' over *De molen van Langevelde*.

2014

De verhuis van het archief vanuit de gemeenteloozen naar de mooi gerestaureerde vroegere school aan de Reedijk – het huidige August De Boeckhuis – gebeurde in de weken voor de officiële opening van het ontmoetingshuis, die op 13 juni plaatsvond. Omdat de Heemkring nu over een definitieve vergader- en archiefruimte beschikte, staken kringleden de handen uit de mouwen bij het inrichten, ordenen, rubriceren, rangschikken ... van de archiefgegevens. Bedoeling was om die op korte termijn toegankelijk te maken voor publieke vraag.

Dit alles nam heel wat tijd in beslag. Niet alleen het nieuwe archief en het vergaderlokaal werden ingericht. Ook de website was in opbouw, maakte geregeld nieuwe gegevens en publicaties kenbaar en gaf belangstellenden de mogelijkheid materiaal aan te kopen.

Er kwamen gelukkig nieuwe leden bij. Lut Brasseur, Eddie De Block, Kamiel Vrijdagh, Wouter Robberechts en Alfons Van Damme versterkten de rangen. Er kwam ook een nieuw Algemeen Reglement waarvoor Jos de Booser de pen vastnam.

Net als de vorige jaren waren opnieuw brochures ter beschikking: *Terugblik op de Gazet van Merchtem* van Raf Asselman. Verder was Pol Feytens erg actief met deel 12 van *Veertig jaar Heemkring Soetendaelle* en in de reeks *België* verschenen de jaren 1840-1859, 1860-1879 en 1914-1918 als een verzameling teksten uit *Verzameling der wetten* en *Memoriaal der provincie*. Ook het *Manuaelboeck van den Huy(j)sarmen van 1743*, werd herwerkt met o.a. foto's gemaakt door Hedwig Vertonghen en met de registers uit het archief van het plaatselijke O.C.M.W.

2015

Lut Brasseur nam - na een kort lidmaatschap - om persoonlijke reden ontslag uit de Kring. Jan De Smedt begon een werkgroep waarin Pol Feytens, Wouter Robberechts, Hedwig Vertonghen en Louis Vanderstraeten aansloten. Het doel van de groep was een inventaris samen te stellen van de Groot-Merchtemse soldaten uit Wereldoorlog I. Naar goede traditie stelde Pol Feytens een brochure voor waarin hij anekdotisch en wetenswaardig feiten uit de periodes Wereldoorlog I en het Interbellum inlaste: *België 1880 – 1899, België 1900-1913 en 1919, België 1920-1939*. Kadastraal interessant waren ten slotte twee brochures samengesteld door Pol Feytens met gegevens uit het archief van het Gasthuis 'Ten Houten' en 'Molewyck'. Met *Merchtem doorheen de historie van de 19de eeuw tot heden* geschreven door Fons Biesemans, maar in bewerking aangevuld en geïllustreerd door Pol Feytens, werd de reeks brochures voor het werkjaar 2015 afgerond.

2016

Hij had het al enige tijd her en der laten weten en dus kwam het niet als een echte verrassing maar in 2015 legde Pol Feytens het voorzitterschap neer. Meer dan veertig jaar had hij als drijvende kracht de Heemkring voorgezeten. Vanaf januari 2016 kwam het roer in handen van een nieuwe kapitein, Hedwig Vertonghen. Alfons Van Damme en Kamiel Vrijdagh werden archivaris en namen de taak ter harte zoals Maria Van Moeseke en bijgestaan door Rik Geeroms, Pol Feytens, Jos de Booser en Hedwig Vertonghen dat voordien hadden gedaan. Er waren nog andere transfers: Louis Vanderstraeten volgde Rik Geeroms op als penningmeester en Hilde Doms nam de taak van secretaris van Louis Vanderstraeten over. Na een paar jaar lidmaatschap stopten om persoonlijke reden twee leden: Chris De Backer en Francis Wijns.

De vernieuwde ploeg kon terugvallen op de expertise van bezielde en vlijtige kernleden die misschien niet altijd en overal in deze tekst vermeld zijn voor de zovele activiteiten die ze schitterend uitvoerden. De nieuwe ploeg kon ook voortbouwen op de resultaten van de gedrevenheid van het bestuur en de bezieling van de stichters van Soetendaelle, Jos de Booser, Pol Feytens en Maria Van Moeseke.

In maart tijdens de Algemene Vergadering van Soetendaelle VZW gaf Pol Feytens, na meer dan 40 jaar officieel de fakkel door aan Hedwig Vertonghen.

Op 22 april werden Maria Van Moeseke, Pol Feytens en Rik Geeroms gevierd en een van de geschenken was niet mis: een erediploma van 'Heemkunde Vlaams-Brabant'. Jef Hellinckx bracht op ludieke wijze een gelegenheidsgedicht en Frans Feytens vereeuwigde de avond met een fotoreportage.

En de nieuwe voorzitter nam zijn taak plichtsbewust op. Drie boeiende activiteiten voor de leden volgden mekaar in snel tempo op.

Werner Thomas gaf op 12 mei een lezing over '*Vlaamse drukkers in Spanje*'.

Op 27 juli was Wouter Robberechts gids voor een geleide wandeling met als thema '*WOI in Merchtem*'. Wouter trakteerde de wandelaars daarbij zelfs op een oorlogsmaaltijd in de obligate gammel en dit aan het monument van de gesneuvelden op Krekelendries in Merchtem.

Frans Feytens projecteerde op 12 oktober een diamontage die hij 40 jaar geleden maakte en die leverde heel wat geanimeerde, spontane reacties op.

In augustus op jaarmarktdag was er open deur in het August De Boeckhuis. Bezoekers konden de herwerkte versie van Familieconstructie Brussegem en Hamme inkijken en (zie 2009) afhalen na bestelling en genieten van een fotomontage van oudere foto's van huizen, straatbeelden personaliteiten ... uit Merchtem Er kwamen enorm veel bezoekers opdagen en dat deed deugd maar het versterkte opnieuw 'het geheugen van Merchtem' want bezoekers brachten verhalen mee, deelden foto's of lokale gegevens.

Twee nieuwe leden m.n. Hendrik Thomas en Herman Vandenbossche werden in 2016 verwelkomd. Hendrik Thomas werd verantwoordelijk voor het digitale archief. Herman Vandenbossche volgde na een tijd Siegfried Vandenborre op want die had ontslag genomen.

Iedere dinsdagnamiddag konden geïnteresseerden genealogisch onderzoekwerk verrichten of gegevens uitwisselen of materiaal schenken in het heemkringlokaal in het August De Boeckhuis.

Frans en Pol Feytens organiseerden samen met Louis Vanderstraeten een fototentoonstelling over het voetbalverleden van Merchtem. Kamiel Vrijdagh startte met de herwerking van zijn boek '*Bleukenweg*' en Jan De Smedt en een werkgroep verzamelden gegevens voor het boek '*Soldaten uit Groot-Merschtem tijdens WO I*'. Herman Larivière voerde als los medewerker archiefgegevens in. Vanuit vriendschap en genegenheid voor de Heemkring restaureerde Piet de Mesmaecker een groot houten kruis. Kamiel Vrijdagh redde een staande klok uit de pastorij en die kreeg een voorlopige stek in het vergaderlokaal van de Heemkring. Interessante tentoonstellingen zoals 'Polder, Vliet en Zielbeek' in Puurs en 'De Abdij, een open Boek' in Grimbergen werden gezamenlijk bezocht. Er was met andere woorden voor elk wat wils en heel veel bedrijvigheid.

Er was ook een goede samenwerking met externen. Met 'Berla' en 'Heemkring Londerzeel' werden gegevens uitgewisseld over soldaten in WOI. Van 'Erfgoed Vlaanderen' kreeg de Heemkring honderden foto's uit de jaren '70 en het jaar 2003 van Groot Merchtem voor haar digitaal archief.

Maar ook droeve dagen ontbraken niet want vier leden overleden: Leon Bormans (augustus), erevoorzitter en een van de stichters van Soetendaelle VZW Jos De Booser (september), Fons Biesemans (november), Anna Herbosch (december).

2017

De vaste kern van archivariissen, ook wel eens de dinsdagnamiddagwerkers genoemd, Alfons Van Damme, Hendrik Thomas en Hedwig Vertonghen kreeg versterking van twee nieuwkomers, Eddy Cooremans en Jan De Block. De digitalisatie van foto's, doodsprenten en -brieven, de kerkregisters en het kerkarchief van Peizegem ging in stijgende lijn. Hendrik Thomas had als digitaal archivaris bijzonder veel omhanden. Met hoofdbibliothecaris Hilde Van den Eede (POB Merchtem) werd afgesproken dat nieuw lid Lisette Junius de krantenknipsels over Merchtem voortaan zou archiveren.

Kamiel Vrijdagh was in eindfase met zijn herwerking van *Bleukenweg*. Jan De Smedt en zijn werkgroep werkten verder aan het boek over de Merchtemse soldaten in WOI; een werk dat enorme proporties aannam. Nooit gedacht dat zoveel jonge mannen – meer dan 400 hadden immers Merchtemse roots - oorlogssoldaat geweest waren.

De Heemkring kwam in het bezit van de archieven van Anna Herbosch, Fred Vandenbossche, Desiré Selleslagh, Gilbert Claes, van KSA-Merchtem via Wouter Robberechts en Merchtem in 'Het Nieuwsblad' via Jean-Paul Van der Elst. Ook kregen de dagboeken van soldaat Ludovicus Van Lier en van zuster Maria uit Opwijk een bewaarplaats in de Kring. Op de website van de Heemkring werden de oorlogsjaren 14-18 van Ludovicus Van Lier en van Emiel Tirry in verhaalvorm opgenomen.

Er werd ook driemaal een beroep gedaan op de Heemkring.

Vooreerst gebeurde dat door Jan Willems die het boek *Vliegtuigcrash te Linthout-Brussegem 03 juni 1942* schreef. Hij had het voornemen om ervoor te zorgen dat er tegelijk met de uitgave van zijn werk een oorlogsmonument op de plek van de vliegtuigcrash van een RAF-toestel in Linthout zou komen. Met een werkgroep bestaande uit een afvaardiging van het gemeentebestuur van Merchtem, de plaatselijke V.O.S.-afdelingen en een delegatie van de Heemkring werd dit voornemen werkelijkheid. Het monument werd onthuld 2 juni 2017.

Iemand anders die de Heemkring inschakelde was Sarah Van Der Poel werkzaam in het WZC Ter Stelten. Ze vroeg foto's van het verleden van Merchtem die ze als therapeute zou

gebruiken voor o.a. dementerende residenten. Ze kreeg van de Heemkring een 100-tal gedigitaliseerde beelden.

Sophie Bonneux contacteerde de Heemkring voor documentatie en foto's van Ginder-Ale. Die waren bestemd voor de brochure die Aura Real Estate gaf aan de potentiële kopers van de nieuwbouw.

De leden van de Heemkring kregen informatieve input tijdens de lezing op 11 april van Werner Thomas over *Jongerengeweld in Merchtem 1778* en op 17 november stelde Herman Vandenbossche ons het resultaat van grondig zoekwerk voor over *De Grootte Oorlog van Jozef en Frans Vandenbossche*. Er was een geleid bezoek in Dendermonde met als stadsgids Lut Biesemans – dochter van wijlen Fons Biesemans - op 25 juni. Onder leiding van Herman Larivière, François Le Maire en Louis Van Ransbeke kon de Kring op 4 augustus de toren van de kerk van Peizegem verkennen. Uiteraard werden ook kerk en sacristie bezocht.

Een opendeur in het August De Boeckhuis met als doel documentatie en informatie te verzamelen voor de werkgroep 'Soldaten WO I' op jaarmarktdag 22 augustus kende grote belangstelling. Op dezelfde dag werd ook de winnaar bekend van de wedstrijd voor het ontwerp van een nieuw logo. Laureaat werd Jeroen Goossens uit Malderen, maar met Merchtemse roots. Hij ontving van schepenen van cultuur, David De Valck zijn prijs gesponsord door het Gemeentebestuur. Zijn logo en de overige zeven inzendingen werden tijdens op jaarmarktdag in het August De Boeckhuis tentoongesteld. Soetendaelle VZW dankte op die manier iedereen die de oproep voor een nieuw logo beantwoordde: Marc Blyaert, Stan Keppens, Arnout Meysman, Eboni De Wandeler, Myriam Vangenechten, Liliane De Raes, Jan De Smedt en Jeroen Goossens.

Het kan niet ontkend worden dat het een goed gevuld jaar was. Het werd in schoonheid afgesloten met een kerstviering met frontmenu op 12 december.

2018

Traditiegetrouw was er het wekelijkse archiefwerk en de mogelijkheid tot bezoek voor opzoekwerk op dinsdagnamiddag van 14.00 tot 17.00 uur. Onze vaste kern met archivaris Alfons Van Damme, Kamiel Vrijdagh, Jan De Block en Eddy Cooremans kreeg er met Eric Biesemans een nieuwe kracht bij. Hendrik Thomas beheerde verder het digitaal archief. De kaap van 15.000 gedigitaliseerde doodsprentjes werd overschreden en een alfabetische lijst van deze offerandeprenten kwam terecht op de website. Ook doodsbriefjes werden door Hendrik Thomas gescand en geïnventariseerd. Via Eddy Cooremans digitaliseerde de Kring ook een honderdtal Merchtemse postkaarten.

De vernieuwde editie van het boek *Bleukenweg* samengesteld door Kamiel Vrijdagh kon rekenen op een succesvolle afname en er volgde snel een tweede druk. Het boek was uitgegeven door Kamiel in eigen beheer maar in samenwerking met de Kring. Die werd ook betrokken bij het boek over de geschiedenis van de parochie Peizegem; een project van Herman Larivière n.a.v. het 150-jarig bestaan van de gelijknamige parochie. Het militair archief in Evere werd meermaals bezocht door Hedwig voor het verzamelen van informatie voor het boek over Merchtemse soldaten in WO I. Jan De Smedt en zijn werkgroep werkten intussen redactioneel verder. Hilde Doms en Hedwig Vertonghen namen een interview af met Julia Vergaelen, een 99-jarige blinde inwonster uit de Onze-Lieve-Vrouwestraat in onze

gemeente. Zo'n interview is een bijzondere vorm van veldwerk die veel info over het leven zoals het was opbrengt.

Het hoogtepunt van 2018 was zonder twijfel de tentoonstelling over de Merchtemse verkiezingen van bij het begin tot in het jaar 2000. De expo had plaats in het August De Boeckhuis in de periode augustus – met als hoogtepunt jaarmarktdag - en september. Een gigantisch voorafgaandelijk werk was het verzamelen van gegevens en fotomateriaal, de ordening en inventarisatie ervan en de opbouw van de expo. Van de omvangrijke documentatie werd trouwens een fotobestand aangelegd, wat een niet te onderschatten bron voor de toekomst is.

De voldoening over deze geslaagde tentoonstelling was onbeschrijfelijk. Tijdens de vernissage waren (ere)burgemeesters Hubert Jegers, Luc Van Weyenberg, Herman Magnus en Chantal De Smedt uitgenodigd. De talrijke bezoekers tijdens jaarmarktdag waren bijzonder geïnteresseerd en vele verhalen van weleer werden opgehaald.

De Heemkring kreeg waardevolle schenkingen voor haar archief zoals de dagboeken meester Lesclinier en van meester Beuckelaers. Josée Goossens schonk interessant archiefmateriaal van haar vader meester Goossens. Van Jean-Paul Vanderelst kwam heel wat in het archief: offerandeprenten, karikaturen over de Merchtemse politiek, persknipsels en een aantal *Merchtems Nieuws*-nummers. Margriet Heyvaert, weduwe Désiré Selleslagh, gaf een oude gemeentelijke informatiekast. Van Eddie De Block ontving de Kring zijn archief. Het OCMW gaf documenten in bewaring waarvan een detaillijst werd aangelegd.

Onze Heemkring schonk een foto van de Kerkstraat aan het woonzorgcentrum Martinas. Het WZC gebruikte ze als vergrote wandversiering in de gesloten afdeling als onderdeel van de therapie voor dementerende residenten.

Een delegatie van onze Heemkring was aanwezig bij de Academische zitting over Juul De Winde en de boekvoorstelling 'Van aardappel tot friet' door Eddy Cooremans.

2019

Het werk in het archief verliep dit jaar op verschillende sporen.

Hendrik Thomas digitaliseerde materiaal en in het verlengde hiervan zorgde hij voor een vernieuwde editie van *Merchtem, ons dorp I*. Hij beheerde ook de fotobibliotheek die alsmaar ruimer werd en waarvan Hedwig Vertonghen regelmatig foto's op de site van de Kring plaatste me de vraag om extra duiding. Voor het fotobestand was er samenwerking met 'Fotoclub Merchtem' m.n. Guido Breckx en Jean-Paul Van den Abeele. De leden van de fotoclub fotografeerden huizen of gebouwen die op termijn zullen verdwijnen, huizen of gebouwen die opvielen qua stijl of opvallende details van huizen. Het leverde een honderdtal foto's op. Hedwig Vertonghen en Kamiel Vrijdagh archiveerden doodsprenten/doodsbrieven en konden daarbij rekenen op de wekelijkse levering van dit materiaal door François De Velder. Hedwig Vertonghen ontving en assisteerde ook bezoekers bij genealogisch onderzoekwerk. Alfons Van Damme inventariseerde en klasseerde archiefmateriaal. Eddy Cooremans, Eric Biesemans en Jan De Block hielden zich bezig met de voorbereiding van een pretentoonstelling over 'Hoger Op Merchtem'. Die vond plaats op 20 augustus, (jaarmarktdag). Het August De Boeckhuis werd als het ware overrompeld door voetballiefhebbers. Ze wilden foto's zien en verhalen uitwisselen uit de tijd van de oude gloriën van KHO Merchtem. In feite was de bedoeling van de pretentoonstelling om informatie en documenten te verzamelen voor de eigenlijke tentoonstelling gepland in augustus 2020. Jaren terug (zie 2010) hadden Pol en Frans Feytens een boek samengesteld over Koninklijk Hoger Op Merchtem. In 2020 zou daarvan een geactualiseerde versie persklaar zijn

De nieuwe burgemeester, Maarten Mast bezocht op 3 september het archief en vergaderlokaal. De Kring beoogde met dit bezoek vooral het belang van archiefwerk voor een gemeente aan te duiden en tegelijk een aantal aandachtspunten aan te kaarten. Het belangrijkste was de nood aan een rolsysteem in de kelderruimte van het August De Boeckhuis want het archief begon uit zijn voegen te barsten.

Kristine Magerman, depotbeheerder erkend 'Ontroerend Erfgoeddepot Agilas', stelde op 1 oktober het doel van het calamiteitendepot in de regio Asse, Opwijk, Merchtem en Affligem en het calamiteitennetwerk voor. Aansluiting bij het netwerk werd positief opgevolgd.

Werner Thomas gaf op 12 november een lezing over 'Kermis in de regio Merchtem in de 18de eeuw'. Een verslag hiervan werd gepost door webmaster Herman Vandenbossche op het digitale uithangbord van de Kring www.soetendaelle.be.

Op 26 november was er een geleid bezoek aan de Sint-Annakapel in Brussegem.

Samen met de Kringen van de Oud-Soldaten en de gemeente werden plannen gemaakt voor de oprissing opvolgt van het monument van de gesneuvelden op Krekelendries en bijhorende feestelijkheden n.a.v. het feit dat dit gedenkteken 100 jaar geleden opgericht werd.

Het werkjaar eindigde feestelijk met een kaas & wijn-feestje waarbij Hendrik zorgde voor filmverslag van belangrijke evenementen uit Merchtem. Het feest markeerde ook een overgang in de Kring want Hedwig Vertonghen legde zijn mandaat als voorzitter neer. Vanaf januari 2020 kreeg de Heemkring een nieuwe voorzitter, Eddie De Block en een nieuwe ondervoorzitter, Hendrik Thomas.

2020

Het is niet overdreven om 2020 een uitzonderlijk jaar te noemen. Tot 12 maart ging alles zijn gewone gang; ook op heemkundig vlak. Zo wisselden gemeentelijk ambtenaar, Wim Saerens en Frederik De Donder van het 'Nationaal Geografisch Instituut' samen met de Heemkring toponymische informatie uit de actualisatie van kaarten die de overheid wenste uit te geven. Er was gewoontegetrouw wekelijks archiefwerk, er waren de ledenvergaderingen, er was de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering, er werd gewerkt aan op til staande boeken, er werd een interview afgenomen met een bijna-honderdjarige inwonster van Merchtem namelijk Jeanne Van Veer.

Als een donderslag bij heldere hemel kwam er op 13 maart een lockdown als gevolg van het toenemende aantal coronabesmettingen en COVID-19. Van overheidswege volgden strikte beperkingen op samenkomsten. Het August De Boeckhuis ging voor bezoekers op slot. Het feestelijke voorstelling en verkoop van het boek 'Hoger Op Merchtem' en de gelijknamige tentoonstelling, werden uitgesteld tot augustus 2021. Vergaderingen werden digitaal gehouden of met een toegelaten (lees beperkt) aantal aanwezigen.

Iedereen had gehoopt dat de zomer soelaas zou brengen omdat het aantal besmettingen geleidelijk afnam. Helaas, het hele jaar door bleef het coronavirus een bedreiging met alle

gevolgen; ook voor de Heemkring. Cultuurfunctionaris, Guido Breckx die over het gerestaureerde monument van de gesneuvelden een brochure zou schrijven en hiervoor van de Heemkring informatie en foto's ontving, staakte het schrijfwerk. De viering werd verboden door de overheid wegens gevaar op besmetting en aldus werd ook de brochure uitgesteld.

Wat niet kon omwille van te mijden contacten, kon digitaal wel. Er werd wellicht nog nooit zoveel over en weer gemailld om genealogisch info uit te wisselen. De gemeente vroeg digitaal advies voor nieuwe straatnamen. Voor een straatnaamwijziging van Langevelde was het voorstel van de Kring 'Steltenlopersstraat', voor een nieuwe straat in de verkaveling tussen de Wolvertemsesteenweg en de Puursstraat was de suggestie 'Hoger Op'. Het eerste werd niet weerhouden, het tweede wel. Het kasteeltje op het Mieregemplein, daterend uit 1903 en ook bekend onder de naam 'Villa des Glycines', dreigde gesloopt te worden. De Heemkring protesteerde met een bezwaarschrift. Jammer genoeg viel in december het fatale verdict: de verzoeken tot conservatie en herbestemming werden niet aanvaard.

Toch waren er in de kelder van het August De Boeckhuis in 2020 wel opmerkelijke werkzaamheden. Heemkring Soetendaelle kreeg van de gemeente een rolarchief betoelaagd, waarvan de installatie volgde begin juli. Dit systeem was meer dan noodzakelijk voor het klassement en de inventarisatie van roerend en onroerend goed. De voorbije jaren had de Kring immers heel wat schenkingen ontvangen en – zoals uit deze retrospectie duidelijk werd – waren er bijzonder veel publicaties van de leden zelf. Concreet betekende dit dat de kelder tijdelijk leeggemaakt moest worden en naderhand diende alles opnieuw naar de kelder verhuisd te worden. Ondervoorzitter 'Hendrik Thomas volgde de installatievorderingen nauwgezet op en voor beide verhuizen kon gerekend worden op mankracht van de leden. Na de installatie informeerde op 8 september Marc Carnier, diensthoofd in het 'Rijksarchief Leuven' over klasseren en inventariseren in een rolarchief. We konden aan de slag.

Er waren ook wisselingen in het ledenbestand. Alfons Van Damme, die gedurende 6 jaar archivaris was, nam om gezondheidsredenen ontslag. Zijn taak werd overgenomen door het driespan, Eric Biesemans, Eddy Cooremans en Jan De Block. Ze hadden zich al geruime tijd ingewerkt als archivaris en zodoende was continuïteit verzekerd. Gilbert Roels werd een volgende aanwinst van de Kring. Hij begon dadelijk met een reeks over de Merchtense brouwerijen voor het gemeentelijk blad *Nieuwstraat 1* en op de website van de Kring. Er zal ook geregeld een bijdrage gepost worden van de werkgroep 'Soldaten Groot-Merchtem 1914-18'.

2021

Ook in 2021 doorkruiste corona de planning van de heemkundige activiteiten. Het August De Boeckhuis bleef opnieuw een aantal maanden niet toegankelijk voor bezoekers en vergaderingen verliepen digitaal, in open lucht of gingen in beperkte groep door. Op die wijze kon toch in zekere mate opvolging van werkpunten plaatsvinden.

Jammer genoeg was het niet mogelijk om een belangrijk moment in de geschiedenis van de Heemkring feestelijk te vieren. 27 januari 1971 was de officiële startdatum van de Heemkring als een van de toenmalig drie geledingen van VZW Soetendaelle. In 2021 was het dan ook de bedoeling om het vijftigjarig bestaan van de Kring te vieren. Door de coronamaatregelen was dit onmogelijk. Wel besliste het bestuur dat er een dossier opgesteld werd om de titel

'Koninklijke Vereniging' aan te vragen. We hopen in 2022 een positief gevolg op ons verzoek te ontvangen.

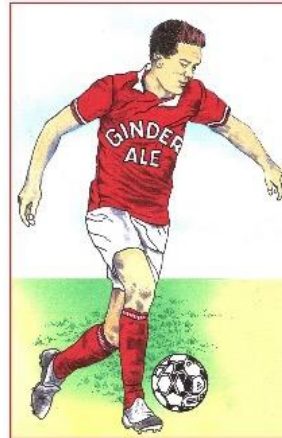
In 2021 waren er ook hoogtepunten namelijk de uitgave van twee boeken.

Zo verscheen 'KHO 1932 – 2000' Merchtem'. Alles wat geleid heeft tot dit boek startte eigenlijk al in 2019. Heemkring Soetendaelle beschikte immers over het archief van de voetbalclub en bij het sorteren van de massa documenten en foto's werd het idee geopperd om hier iets meer mee te doen dan gewoon alles klasseren. Waarom niet een deel tentoonstellen en waarom die geschiedenis ook niet op papier zetten? De trein was vertrokken en een werkgroep werd in 2019 opgericht met daarin: Eddy Cooremans, Hendrik Thomas, Jan De Block, Hedwig Vertonghen en Eric Biesemans. Ze organiseerden een kleine tentoonstelling op jaarmarktdag 2019 in het August De Boeckhuis. Heel wat belangstellenden kwamen daarop af en dat leverde interessant materiaal op voor de echte expositie in 2020. Jammer genoeg kon die omwille van corona niet doorgaan. Pas een jaar later, toen corona was geluwd was, kon dat wel. De kermisdagen in 2021 waren het hoogtepunt van de werkgroep. Die had in de tussentijd maanden 2020 niet stilgezeten. De redactie van het boek ging achter de schermen gestaag door. In 2021 rolde het tijdig van de pers en werd verkocht op te tentoonstelling tijdens de kermisdagen in augustus 2021.

Het naslagwerk vertelt de geschiedenis van 1932 tot het jaar 2000. Voor deze rijke historiek van Koninklijk Hoger Op Merchtem

KHO MERCHTEM

1932 - 2000

Een uitgave van
Heemkring Soetendaelle
Merchtem

DAELLE
MERCHTEM

"Je moet aan de jeugd een kans geven!"

Interview met Armand Van Cappellen over jeugdvoetbal Hoger Op Merchtem

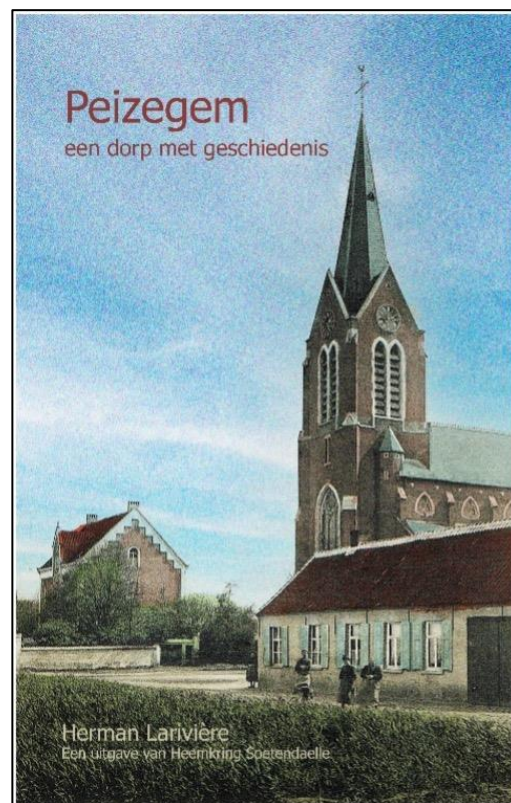

SOETEN
DAELLE
MERCHTEM

en later KHO Merchtem-Brussegem werd de brochure van 1992, die was uitgegeven naar aanleiding van het 60-jarig bestaan van de voetbalvereniging, als basis gebruikt. Aan die oorspronkelijke tekst, opgesteld door Pol Feytens werd niet geraakt. De KHO Merchtem-werkgroep vervolledigde de historiek van rood-wit vanaf het seizoenen 1992-1993 tot en met 1999-2000.

Gelijktijdig met de redactie van 'KHO 1932 – 2000' Merchtem' namen een paar leden van Heemkring Soetendaelle een interview af van Armand Van Cappellen, Merchtem's coryfee van het jeugdvoetbal. Hij vertelde honderduit over het ontstaan en de carrière van de jongere spelers van rood-wit. Zijn verhaal is inmiddels op de website van de Heemkring gepost.

Een tweede boek waar ontzettend veel werk aan vooraf ging was 'Peizegem, een dorp met geschiedenis'. Herman Larivière hield hiervoor de pen vast. Als geboren en getogen Peizegemnaar, was Herman in 1971 al betrokken bij de publicatie 'Parochie Peizegem 1871 – 1971'. Die brochure verscheen toen omdat het in 1971 precies 100 jaar geleden was dat de parochie Merchtem-ten-Bosch, nu Peizegem, opgericht werd. Sindsdien bleef Herman gebeten door de geschiedenis van zijn dorp en over de jaren heen legde hij een goed gedocumenteerd archief aan. Samen met de verhalen en herinneringen van vele Peizegemnaren en met de ondersteuning van Heemkring Soetendaelle bundelde Herman Larivière alles in een omvangrijk boek 'Peizegem, een dorp met geschiedenis'.

Op 24 september 2021 was het honderdvijftig jaar geleden dat de parochie Merchtem-ten-Bosch via Koninklijk Besluit gesticht werd. Op die symbolische datum werd het boek dan ook feestelijk gepresenteerd. Het hele weekend was het trouwens feest in hartje Peizegem. Ook van dit boek werden honderden exemplaren gretig aangekocht door lezers nieuwsgierig naar de geschiedenis van de parochie Peizegem.

Maar er was ook nog ander verhalend werk waarvoor Gilbert Roels verantwoordelijk was. Hij was in 2020 al begonnen met een artikelenreeks over Merchtemse brouwerijen. Dit jaar zette hij zijn werk voort. Op de website van de Heemkring en voorafgaandelijk in het

gemeentelijk informatieblad '*Nieuwstraat 1*' verschenen op geregelde tijdstippen de verhalen van bekende brouwersfamilies en hun levenswerk

Bij een aantal activiteiten was er een intense samenwerking met de gemeente. Zo vroeg het gemeentebestuur advies voor de benaming van een bos in Brussegem. Het voorstel van de Kring nl. Mergelputbos werd gekozen. Ook aan de vraag van Heemkring Soetendaelle om het Moordkruis in Breestraeten korter bij de straatkant te plaatsen werd door de gemeente snel gehoor gegeven. Een aantal heemkringleden werd ook afgevaardigd bij de bespreking van het RUP-participatietraject. Advies van de Kring werd gevraagd over de identiteit van de dorpskern die uiteraard bepaald wordt door herkenbare (historische) gebouwen. Door deze gebouwen aan te duiden en er een beleid rond uit te werken, kunnen ze in de toekomst behouden blijven hetzij in hun bestaande staat, of door gevelconservatie

Het ledenaantal van de Heemkring blijft intussen toenemen en dat is goed voor de toekomst van de vereniging. Zo sloten Felicie La Riviere, Herman Lariviere, Kries Teugels, Jean-Paul Van der Elst en Danny Huyge aan. Meer handen, meer ideeën, meer samenwerking ... de Kring is na vijftig jaar nog niet aan haar laatste adem toe.

Toch werd op 31 december 2021 een nieuw hoofdstuk ingezet want de Kunstkring stopte dan met haar activiteiten. Dit kwam deels omdat in de coronajaren tentoonstellingen en muzikale evenementen uit den boze waren alsook door de gevorderde leeftijd van de leden van de Kunstkring en het uitblijven van jongere krachten. De Heemkring blijft nu dus als enige geleding van VZW Soetendaelle over. Dat zal statutaire aanpassingen tot gevolg hebben, maar is dat niet precies iets wat in de loop van de vijftigjarige geschiedenis van de vereniging al vaker is voorgekomen. De Heemkring blijft in elk geval bestaan.

Slotbeschouwingen 1997 – 2020

Heemkring Soetendaelle heeft twee en een halve decennialang een belangrijke doelstelling gehad. Er werd namelijk geborgen wat goed was. De voorbije 25 jaar waren bijgevolg een verderzetting van wat eerder goed werkte. Er waren nog altijd tentoonstellingen, voordrachten en excursies, contacten met externen en werd er gepubliceerd; veel zelfs.

De 'Heempraatjes', die aanvankelijk bedoeld waren om informatie uit te wisselen met de leden van de Kring, brachten heel veel thema's in kaart. Als een heemkring een geheugen is van een gemeente (of stad), dan waren deze Heempraatjes wel een geslaagde opzet.

De beslissing om eerdere onderzoeksthema's te herwerken tot vernieuwde brochures was ook een schot in de roos. Nieuwe, vaak beter gedigitaliseerde foto's, verdiepende gegevens verrijkten het oorspronkelijke werk. Bovendien hadden de brochures en herwerkingen niet alleen een esthetiserend en veredelend doel, maar ook een conserverend. Wat misschien als unieke publicatie in de vergeethoek kwam of aangetast zou worden door vocht of temperatuurwissel, kon tijdig opgevaardeerd worden.

Er verschenen ook grootse werken waar in groep jarenlange voorbereiding aan voorafging. Het opus magnum was wellicht het lijvige werk 'Familiereconstructie Brussegem-Hamme'. De redactie hiervan vergde tijd, concentratie, volgehouden inzet, opzoekvaardigheid ... en ging wellicht gepaard met periodes van moed en optimisme hoewel de slinger ook af en toe de andere kant uitging.

De schrijfwijze was nooit ver weg in de Kring. De laatste jaren en wellicht met de komst van nieuwe leden werd er geschreven voor tijdschriften of zocht men lokale informatie in interviews en werd er gepubliceerd op de website. Het leesbereik nam hierdoor enorm toe.

Niet iedereen had schrijfvaardigheid in de vingers. Daarom was de traditie om in werkgroep een publicatie (boek of brochure) te schrijven een goede methode.

Sommige leden hadden eerder de vaardigheid van het gesproken woord. Het was daarom ook bijzonder interessant dat ze bereid waren om voordrachten te houden, om gids bij rondleidingen te zijn.

Het voorbije decennium nam digitalisering in snel tempo toe en het had heel wat voordelen. Foto's konden makkelijk bijgesteld – lees gefotoshopt – worden, registers konden zonder al te veel moeite aangevuld worden, met een afgesproken systeem van inventariseren en catalogeren kon bij uitval van een archivaris doorgewerkt worden. Ook snelheid van informatie-uitwisseling over stad en land heen en digitale vergaderingen in tijden van levensbedreigende virussen waren maar een paar voordelen van de informatica.

In de Kring kwam er dan ook een website. Dat werd een uithangbord of een publiek medium dat overal en altijd geconsulteerd kon worden. Heemkring Soetendaelle bewaakte dan ook graag wat bekend moest worden.

Tentoonstellingen zijn wellicht de kroon op het werk van een vereniging, maar ze zijn meer. Ze delen informatie, ze zijn een bron van herkenning voor bezoekers want die beleven het verleden even terug. Ze zijn daarnaast ook een bron van nieuwe informatie voor de Kring zelf, want bezoekers brengen nieuwe gegevens aan of foto's of documenten. Daarom dat de Kring voor haar (toekomstige) tentoonstellingen en voor de redactie van boeken telkens een pre-tentoonstelling organiseerde.

Voeg daarbij de schenkingen die de Kring mag bewaren. Ze worden officieel geregistreerd en goed bewaard in het rolarchief.

Een blijvend kenmerk voor Heemkring Soetendaelle is dat er niet alleen werd samenwerkt met individuen die redactionele en informatieve ondersteuning wensten. Ook met andere verenigingen en zeker en vast met de gemeente verliep samen werken naar wens.

Met heel veel trots waakt de Heemkring over haar identiteit. Zo kreeg ze niet alleen een nieuw logo.

Daarnaast kwam de toestemming van het Schepencollege om op de gevel van het August De Boeckhuis een naamplaat te plaatsen. Zo weet elke voorbijganger waar het archief en de ontmoetingsruimte van Heemkring Soetendaelle zich bevinden.

Deze verantwoording over keuze van afbeeldingen brengt ons tot het einde van de overzichtsgeschiedenis. We kijken natuurlijk uit naar de toekomst van de vereniging en die is voorlopig een onbeschreven bladzijde. Hoe die gevuld zal worden, wordt zeker en vast een volgend deel van deze brochure.

Hilde Doms